

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Powiatu w Świdniku

z dnia .....

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W POWIECIE ŚWIDNICKIM
NA LATA 2021 - 2030**

**Powiat Świdnicki
w Świdniku**

SPIS TREŚCI

1.	Podstawy prawne opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2030 oraz spójność strategiczna	4
2.	Organizacja prac nad opracowaniem Strategii	5
3.	Sytuacja demograficzna powiatu świdnickiego	7
4.	Misja strategii	11
5.	Obszary strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2030	12
5.1.	Pomoc społeczna	12
5.1.1.	Opis obszaru pomocy społecznej	12
5.1.2.	Analiza SWOT obszaru pomocy społecznej	18
5.2.	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	19
5.2.1.	Opis obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami	19
5.2.2.	Analiza SWOT obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami	28
5.3.	Wsparcie rodziny i organizacja systemu pieczy zastępczej	29
5.3.1.	Opis obszaru wsparcia rodziny i organizacji systemu pieczy zastępczej	29
5.3.2.	Analiza SWOT obszaru wsparcia rodziny i organizacji systemu pieczy zastępczej	38
5.4.	Rynek pracy i bezrobocie	40
5.4.1.	Opis obszaru rynku pracy i bezrobocia	40
5.4.2.	Analiza SWOT obszaru rynku pracy i bezrobocia	47
5.5.	Zdrowie psychiczne i system wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego	49
5.5.1.	Opis obszaru zdrowia psychicznego i systemu wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego	49
5.5.2.	Analiza SWOT obszaru zdrowia psychicznego i systemu wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego	53
5.6.	Aktywizacja społeczności lokalnej	55
5.6.1.	Opis obszaru aktywizacji społeczności lokalnej	55
5.6.2.	Analiza SWOT obszaru aktywizacji społeczności lokalnej	59
6.	Projektowane cele, kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Świdnickiego, w obrębie wyznaczonych obszarów	60

7.	Realizacja Strategii oraz źródła finansowania działań strategicznych	69
8.	Monitoring i ewaluacja	70
	Wykaz rysunków, tabel i wykresów	71

1. Podstawy prawne opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2030 oraz spójność strategiczna.

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2030 wynika z art. 16b oraz art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia powinna uwzględniać w szczególności program pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w różnych obszarach. Planowane w strategii działania i formy ich realizacji są konsekwencją możliwości prawnych wynikających z aktualnych aktów prawnych dotyczących poszczególnych obszarów ujętych w strategii, w szczególności: ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawy a dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2030 jest również zgodna z celami i kierunkami działania zapowiadanyymi w nowej perspektywie finansowej funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2021-2027, ze szczególnym uwzględnieniem polityki spójności. Kierunki strategiczne są zgodne z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Szczególną rolę w dokumencie strategicznym zajmuje obszar niepełnosprawności i aktywizacji społeczno - zawodowej osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem zapisów Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r.

Niniejszy dokument powstawał w czasie, w którym kończyły się okresy realizacji większości dokumentów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym a kolejne dokumenty były w fazie opracowywania, w związku z tym w procesie planowania analizowano zarówno wdrażane jak i planowane dokumenty strategiczne, w szczególności Strategię Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 - 2030. Obszary strategiczne, cele główne i operacyjne są w dużej mierze zbieżne z wyżej wymienionym dokumentem wskazującym kierunki działania dla samorządów terytorialnych z terenu województwa lubelskiego.

2. Organizacja prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świdnickim na lata 2021-2030.

Prace nad Strategią rozpoczęły się w lipcu 2020 roku. Zespół do spraw Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świdnickim w Świdniku został powołany Zarządzeniem Nr 58/2020 Starosty Świdnickiego z dnia 16 lipca 2020, na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Skład zespołu ma charakter interdyscyplinarny i zapewnia szerokie spojrzenie na problemy społeczne powiatu.

Na pierwszym spotkaniu zespół zatwierdził harmonogram prac zespołu. Dokonano analizy i oceny sytuacji społecznej w powiecie oraz wyznaczono obszary problemowe, które zostały ujęte w dokumencie strategicznym, tj:

1. Pomoc społeczna;
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami;
3. Wsparcie rodziny i organizacja systemu pieczy zastępczej;
4. Rynek pracy i bezrobocie;
5. Zdrowie psychiczne i system wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego;
6. Aktywizacja społeczności lokalnej.

W związku z przeprowadzoną analizą sytuacji i potrzeb powiatu obszary te, w opinii ekspertów, zostały uznane za kluczowe w budowaniu potencjału społecznego oraz profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych Powiatu Świdnickiego. W każdym obszarze zostały uwzględnione potrzeby osób po 60-tym roku życia. Uznano również, że w większości obszarów można wykorzystać instrumenty ekonomii społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych. Po raz pierwszy w Strategii wyodrębniono obszar aktywizacji społeczności lokalnej, ze względu na dużą rolę aktywności społecznej i obywatelskiej w rozwoju regionu. W rozwiązywaniu problemów społecznych istotne znaczenie mają postawy i zachowania oraz umiejętność współdziałania, dlatego ważne jest podkreślenie znaczenia inicjatyw obywatelskich i działań sektora pozarządowego.

W związku z wyodrębnieniem obszarów strategicznych zespół pracował w sześciu zespołach problemowych. Zadaniem zespołu problemowego było opracowanie części Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świdnickim, zgodnie z wyznaczonym obszarem tematycznym. Zespół pracował w formie spotkań, spotkań online oraz konsultacji e-mail i telefonicznych.

Zadaniem zespołu było dokonanie diagnozy problemów społecznych i potrzeb społecznych powiatu w określonym obszarze, z wykorzystaniem istniejących źródeł danych i badania ankietowego, inwentaryzacja zasobów oraz analiza zebranego materiału i dokonanie analizy SWOT w obrębie określonych obszarów problemowych.

Następnie wyznaczono cele główne, cele operacyjne, wskaźniki realizacji celów oraz sposoby monitorowania działań strategicznych.

Wyodrębnione obszary strategiczne zostaną uszczegółowione w programach powiatowych odnoszących się do poszczególnych obszarów.

Przygotowany dokument został przedłożony do konsultacji społecznych na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

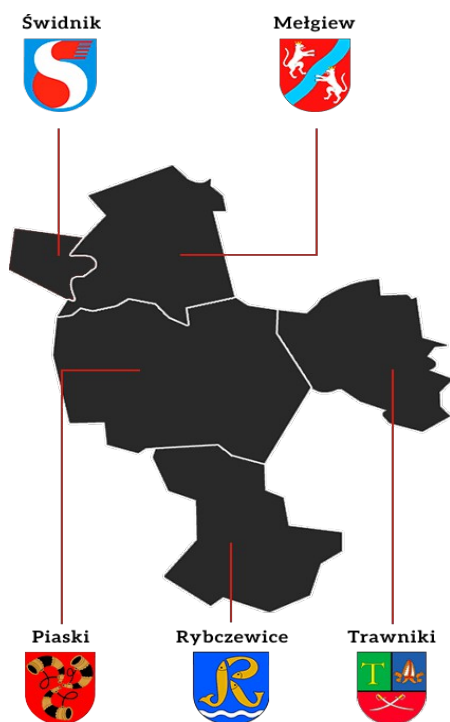
Po konsultacjach społecznych dokument przedłożono do zatwierdzenia Radzie Powiatu w Świdniku.

3. Sytuacja demograficzna Powiatu Świdnickiego.

Powiat Świdnicki ulokowany jest w centralnej części województwa lubelskiego i jest jednym z 24 powiatów wchodzących w skład województwa. Graniczy z powiatami: lubelskim–grodzkim i ziemskim, łęczyńskim, krasnostawskim oraz chełmskim. Powiat Świdnicki obejmuje pięć gmin: gminę miejską Świdnik, gminę miejsko-wiejską Piaski i gminy wiejskie: Mełgiew, Trawniki i Rybczewice.

Powiat Świdnicki jest najmniejszym powiatem województwa lubelskiego.

Rysunek nr 1: Mapa Powiatu Świdnickiego.

Źródło: <http://www.powiatswidnik.pl/powiat>

Miasto Świdnik odgrywa rolę centrum mieszkaniowego oraz przemysłowego, zlokalizowane jest w północno-zachodniej części Powiatu Świdnickiego. Pełni ono również funkcję zapewniania podstawowych usług publicznych dla gmin należących do Powiatu Świdnickiego. Powstanie miasta związane jest z rozwojem przemysłu lotniczego na obszarze Lubelszczyzny w okresie dwudziestolecia międzywojennego. W 1950 roku w Świdniku zainicjowano budowę Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego, a wraz z nią osiedle mieszkaniowe, które 4 lata później uzyskało prawa miejskie. Lata 1950-52 to utworzenie hal produkcyjnych, w których powstały zespoły do MIG-15 – odrzutowego samolotu myśliwskiego. Do kolejnych produktów WSK PZL Świdnik należą śmigłowce PZL W-3 Sokół, SW-4. PZL-Świdnik jest jednym z największych pracodawców i płatników podatków w województwie lubelskim. Do dziś spółka wyprodukowała i dostarczyła ponad 7400 śmigłowców do klientów z ponad 40 krajów na całym świecie. PZL Świdnik jest kluczowym partnerem polskiego Ministerstwa Obrony Narodowej w ramach najważniejszych programów śmigłowcowych polskich Sił Zbrojnych – prawie 160 śmigłowców produkcji PZL-Świdnik jest w służbie Polskich Sił Zbrojnych.

Od grudnia 2012 roku działa regionalny port lotniczy dla Lubelszczyzny, usytuowany w sąsiedztwie trawiastego lotniska, istniejącego od 1938 roku, a użytkowanego przez zakład lotniczy i aeroklub.

Międzynarodowy Port lotniczy Lublin (LUZ) zwany jest potocznie jako Lublin-Świdnik, ze względu na obecność pobliskiego trawiastego lotniska wytwórni śmigłowców PZL Świdnik. Lotnisko zostało oddane do publicznego użytku pod koniec 2012 roku. Oryginalny terminal lotniska wygrał w internetowym plebiscycie na najbardziej udany obiekt architektoniczny Polski w latach 2000-2012.

Do lotniska można dostać się pociągiem, autobusem lub samochodem. Trasa koleją prowadzi z terminalu lotniska do Dworca Centralnego w Lublinie i trwa około piętnastu minut. Na trasie działa także dedykowany autobus, który odjeżdża w kierunku lotniska na dwie godziny przed każdym odlotem, a do centrum Lublina rusza dwadzieścia pięć minut po każdym lądowaniu. Trasa na lotnisko samochodem prowadzi przez drogę ekspresową S17.

Miasto i gmina Piaski zajmują centralny obszar powiatu świdnickiego. Gmina obejmuje teren 169 km², w tym powierzchnia miasta to 8,4 km². Piaski są jednym z najstarszych miast Lubelszczyzny, prawa miejskie otrzymały w 1470 roku, jednak straciły je w roku 1870, by odzyskać je w 1993 roku. Miasto Piaski pełni przede wszystkim funkcję ośrodka przemysłowego i usługowego. W gminie Piaski, mającej charakter przede wszystkim rolniczy, występują żyzne gleby, należące do II i III klasy bonitacyjnej, wpływają na dominację upraw pszennych i buraczanych. Dolina rzek Sierotki i Giełczwi, wraz z przebiegającymi przez nią korytarzami ekologicznymi łączącymi dwa parki krajobrazowe – Nadwieprzański i Krzczonowski, stwarza możliwości dla rozwoju agroturystyki, zachodnia część gminy dysponuje znacznymi walorami rekreacyjnymi. Gmina posiada również warunki sprzyjające rozwojowi przemysłu.

W południowej części powiatu świdnickiego znajduje się gmina Rybczewice, która obejmuje obszar około 99 km². Pierwsze informacje na temat gminy datowane są na wiek XV. Gmina ma charakter rolniczy, uprawia się głównie zboża i buraki cukrowe. W dwóch wsiach – Kolonia Stryjno oraz Stryjno znajdują się duże plantacje sadownicze. Do walorów gminy Rybczewice zaliczyć można korzystne warunki glebowe oraz ekologiczne, a także atrakcyjne krajobrazowo miejsca i warunki klimatyczne. Ze względu na znajdujące się na terenie gminy parki, wąwozy i stawy rybne, gmina stwarza warunki dla rozwoju działalności oferującej usługi rekreacyjno-wypoczynkowe.

Mełgiew jest gminą leżącą w północnej części powiatu, na stokach rozległych wzgórz, które są otoczone lasami. Pierwsze wzmianki dotyczące gminy pochodzą ze średniowiecza. Gmina Mełgiew, podobnie jak gmina Rybczewice, ma charakter głównie rolniczy. Uprawom sprzyjają gleby należące do wysokich klas bonitacyjnych – II i III klasy. Zabytki architektury sprawiają, że gmina jest atrakcyjnym miejscem odwiedzin dla turystów.

Wschodnią część Powiatu Świdnickiego zajmuje gmina Trawniki, również o charakterze rolniczym. Do dominujących upraw należą zboża, ziemniaki oraz warzywa. Kompleksy leśne oraz dolina Wieprza są walorami gminy umożliwiającymi rozwój turystyki.

Tabela nr 1. Powiat Świdnicki – podstawowe informacje (stan na 31.12.2019r.).

Miasta	2
Gminy miejskie	1
Gminy miejsko-wiejskie	1
Gminy wiejskie	3
Liczba miejscowości wiejskich	87
Sołectwa	86
Powierzchnia powiatu ogółem	468,3 km ²
Liczba mieszkańców	71 840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powiat Świdnicki posiada atrakcyjne położenie w centralnej części województwa lubelskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, największego miasta we wschodniej Polsce, przy międzynarodowych trasach Warszawa – Kijów, Warszawa – Lwów oraz przy linii kolejowej. Powiat Świdnicki posiada bardzo dobre naturalne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji – bogactwo przyrody, doliny rzek, czyste środowisko oraz liczne zabytki architektury.

Powiat stanowi powierzchnię 468 km². Obszar Powiatu Świdnickiego na dzień 31.12.2019 r. liczył 71 840 mieszkańców z czego 51,9 % stanowią kobiety, a 48,1 % to mężczyźni. W latach 2015-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,1%. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane z podziałem na gminy.

Tabela nr 2. Liczba ludności, ukazująca tendencje w latach 2015-2019.

Gmina	Liczba mieszkańców				
	na dzień 31.12.2015	na dzień 31.12.2016	na dzień 31.12.2017	na dzień 31.12.2018	na dzień 31.12.2019
Świdnik	40 040	39 885	39 732	39 312	39 136
Rybczewice	3 536	3 492	3 345	3 421	3 362
Piaski	10 563	10 545	10 580	10 551	10 530
Trawniki	9 055	9 023	9 015	8 975	8 884
Melgiew	9 448	9 550	9 640	9 780	9 928
Ogółem	72 642	72 495	72 312	72 039	71 840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średni wiek mieszkańców Powiatu Świdnickiego według stanu na 31.12.2019 r. wynosił 43 lata i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy Powiatu Świdnickiego zawarli w 2019 roku 274 małżeństw, co odpowiada 3,8 małżeństwom na 1.000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1.000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie więcej od wartości dla kraju.

25,2% mieszkańców Powiatu Świdnickiego jest stanu wolnego, 58,6% żyje w małżeństwie, 4,7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,2% to wdowy/wdowcy. Powiat Świdnicki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 103. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu - 1,43 na 1.000 mieszkańców Powiatu Świdnickiego.

W 2019 roku urodziło się 638 dzieci, w tym 47,8% dziewczynek i 52,2% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,86 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2019 roku zarejestrowano 950 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 994 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Powiatu Świdnickiego - 44. W tym samym roku 21 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 100 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące - 79.

58,8% mieszkańców Powiatu Świdnickiego jest w wieku produkcyjnym, 17,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

(Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_swidnicki_lubelskie)

4. Misja strategii.

Misja strategii opiera się na dążeniu do wypracowania w Powiecie Świdnickim form rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania zintegrowanych działań instytucji i organizacji pozarządowych, funkcjonujących w sferze lokalnej polityki społecznej, celem świadczenia wysokiej jakości usług w obrębie realizowanych zadań, szczególnie w obszarze pomocy społecznej, integracji i aktywizacji społecznej.

Opierając się na powyższym, określono dla Powiatu Świdnickiego misję:

**ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH W POWIECIE ŚWIDNICKIM
CELEM PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW**

Treść misji wskazuje na istnienie zależności między dostarczaniem wysokiej jakości usług publicznych z zakresu pomocy społecznej, a poprawą jakości życia mieszkańców powiatu. Jakość tych usług uzależniona jest od dostosowania ich do potrzeb lokalnej społeczności oraz współpracy instytucji powiatowych z organizacjami społecznymi. Wspólna realizacja zadań skutkuje wyższą jakością świadczonych usług oraz pozwala dotrzeć do szerszego grona osób potrzebujących pomocy, a w efekcie prowadzi do zmniejszenia skali problemów społecznych.

5. Obszary strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2021 - 2030.

5.1 Pomoc społeczna.

5.1.1 Opis obszaru pomocy społecznej.

W Powiecie Świdnickim z pomocy społecznej na 31.12.2019 r. korzystało 1.597 osób co stanowi 2,2 % mieszkańców z całego Powiatu Świdnickiego. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ciągu ostatnich pięciu lat zmalała, w stosunku do poprzedniego tj. 2018 r. o 0,16 %. Poniższa tabela pokazuje dane w latach 2015-2019.

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Lp.	GMINA	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015 - 2019				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	OPS Melgiew	275	224	225	196	193
2.	OPS Piaski	270	229	183	179	164
3.	OPS Rybczewice	271	215	158	151	140
4.	OPS Trawniki	551	503	435	298	274
5.	MOPS Świdnik	1.100	1.043	972	888	826
	Razem	2.467	2.214	1.973	1.712	1.597

Tabela opracowana została na podstawie danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

We wszystkich gminach Powiatu Świdnickiego wiodącymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: **ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność**. Kolejne najistotniejsze przyczyny to: **długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm**.

Należy pamiętać, iż przyczyny uprawniające do korzystania z pomocy społecznej często występują ze sobą łącznie. Możemy zauważyć tendencję malejącą dotyczącą głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej (ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność) na terenie całego powiatu.

Poniższa tabela ukazuje dane w ostatnich latach 2015-2019.

Tabela nr 4. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2015 - 2019.

Lp.	GMINA	Główne powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2015 - 2019				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	OPS Melgiew	ubóstwo 212, bezrobocie 160, niepełnosprawność 102, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych 53, potrzeba ochrony macierzyństwa 45	ubóstwo 197, bezrobocie 146, niepełnosprawność 92, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych: 44, potrzeba ochrony macierzyństwa 44	ubóstwo 191, bezrobocie 132, niepełnosprawność 79, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych 38, potrzeba ochrony macierzyństwa 41	ubóstwo 144, bezrobocie 106, niepełnosprawność 71, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych 43, potrzeba ochrony macierzyństwa 36	ubóstwo 137, bezrobocie 98, niepełnosprawność 65, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych 52, potrzeba ochrony macierzyństwa 42
2.	OPS Piaski	ubóstwo 190, bezrobocie 145, niepełnosprawność 103, długotrwała lub ciężka choroba 93, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 63	ubóstwo 174, bezrobocie 130, niepełnosprawność 98, długotrwała lub ciężka choroba 67, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych - 45	ubóstwo 129, bezrobocie 119, niepełnosprawność 88, długotrwała lub ciężka choroba 57, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych - 23	ubóstwo 121, bezrobocie 99, niepełnosprawność 87, długotrwała lub ciężka choroba 48, alkoholizm - 25	ubóstwo 106, bezrobocie 75, niepełnosprawność 84, długotrwała lub ciężka choroba 44, alkoholizm - 17
3.	OPS Rybczewice	ubóstwo 53, długotrwała choroba 36, bezradność w prowadzeniu gosp. dom 33, niepełnosprawność 25, bezrobocie 35,	ubóstwo 42, długotrwała choroba 35, bezrobocie 28, niepełnosprawność 24, bezradność w prowadzeniu gos. dom 17,	ubóstwo 33, długotrwała choroba 14, bezrobocie 23, niepełnosprawność 17, bezradność w prowadzeniu gos. dom 13,	ubóstwo 33, długotrwała choroba 22, bezrobocie 23, niepełnosprawność 17, potrzeba ochrony macierzyństwa 10,	ubóstwo 29 długotrwała choroba 32, bezrobocie 15, niepełnosprawność 21, potrzeba ochrony macierzyństwa 7,
4.	OPS Trawniki	bezrobocie długotrwała lub ciężka choroba niepełnosprawność	bezrobocie niepełnosprawność długotrwała lub ciężka choroba	bezrobocie niepełnosprawność długotrwała lub ciężka choroba	bezrobocie długotrwała lub ciężka choroba niepełnosprawność	bezrobocie długotrwała lub ciężka choroba niepełnosprawność
5.	MOPS Świdnik	ubóstwo 510, długotrwała choroba 239, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 165, bezrobocie 350, niepełnosprawność 431,	ubóstwo 479, długotrwała choroba 250, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 142, bezrobocie 332, niepełnosprawność 401,	ubóstwo 440, długotrwała choroba 279, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 143, bezrobocie 288, niepełnosprawność 397,	ubóstwo 382, długotrwała choroba 277, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 133, bezrobocie 234, niepełnosprawność 379,	ubóstwo 320, długotrwała choroba 312, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych 109, bezrobocie 190, niepełnosprawność 377,

Tabela opracowana została na podstawie danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

Najczęściej udzielane formy pomocy w latach 2015-2019 przedstawia poniższa tabela z wyszczególnieniem gmin znajdujących się w Powiecie Świdnickim.

Tabela nr 5. Formy pomocy najczęściej udzielane w latach 2015 - 2019.

Lp.	GMINY	Formy pomocy najczęściej udzielane w latach 2015 - 2019				
		2015	2016	2017	2018	2019
1.	OPS Melgiew	praca socjalna 310 świadczenia niepieniężne 263 świadczenia pieniężne 192	praca socjalna 279 świadczenia niepieniężne 226 świadczenia pieniężne 176	praca socjalna 276 świadczenia niepieniężne 197 świadczenia pieniężne 152	praca socjalna 182 świadczenia niepieniężne 182 świadczenia pieniężne 132	praca socjalna 204 świadczenia niepieniężne 184 świadczenia pieniężne 132
2.	OPS Piaski	program wieloletni: pomoc państwa w zakresie dożywiania (obiady w szkołach) 27844 zasiłek okresowy 449 zasiłek stały 395 zasiłek celowy i w naturze 41	program wieloletni: pomoc państwa w zakresie dożywiania (obiady w szkołach) 13283 zasiłek stały 400 zasiłek okresowy 381 zasiłek celowy i w naturze 26	program rządowy: pomoc państwa w zakresie dożywiania 832 zasiłek stały 388 zasiłek okresowy 353 zasiłek celowy i w naturze 32	program rządowy: pomoc państwa w zakresie dożywiania 1104 zasiłek stały 415 zasiłek okresowy 333 zasiłek celowy i w naturze 43	program rządowy: pomoc państwa w zakresie dożywiania 1039 zasiłek stały 491 zasiłek okresowy 218 zasiłek celowy i w naturze 147
3.	OPS Rybczewice	zasiłek stały 8 zasi. okresowy 26 posiłek w szkole 105, zasiłek celowy 40 praca socjalna 66	zasiłek stały 5 zasi. okresowy 20 posiłek w szkole 79, zasiłek celowy 29 praca socjalna 92	zasiłek stały 8 zasi. okres. 19 posiłek w szkole 59, zasiłek celowy 27 prac socjalna 122	zasiłek stały 8 zasi. okresowy 18 posiłek w szkole 47, zasiłek celowy 31 prac. socjalna 106	zas. stały 10 zasi. okresowy 14 posiłek w szkole 29 zasiłek celowy 43 praca socjalna 93
4.	OPS Trawniki	z. okresowy 201 z. celowy 111 z. stały 71	z. okresowy 194 z. celowy 139 z. stały 60	z. celowy 156 z. okresowy 153 z. stały 56	z. okresowy 121 z. celowy 121 z. stały 52	z. okresowy 110 z. celowy 109 z. stały 52
5.	MOPS Świdnik	zasiłek stały 188 zasiłek celowy 536 schronienie 49 posiłek 573 usługi opiekuńcze 133	zasiłek stały 179 zasiłek celowy 508 schronienie- 42 posiłek 511 usługi opiekuńcze 131	zasiłek stały 195 zasiłek celowy 457 schronienie 41 posiłek 482 usługi opiekuńcze 154	zasiłek stały 176 zasiłek celowy 387 schronienie 42 posiłek 419 usługi opiekuńcze 140	zasiłek stały 162 zasiłek celowy 343 schronienie 39 posiłek 375 usługi opiekuńcze 164

Tabela opracowana została na podstawie danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

Podstawowe problemy w zakresie pomocy społecznej występujące na terenie poszczególnych gmin Powiatu Świdnickiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6. Podstawowe problemy w zakresie pomocy społecznej występujące na terenie danej gminy.

Lp.	GMINY	Podstawowe problemy w zakresie pomocy społecznej występujące na terenie gmin.
1.	MOPS Świdnik	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdniku realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej wspiera rodziny i osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, podejmuje działania prowadzące do ich usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem społecznym. Klienci korzystający ze świadczeń pomocy społecznej to osoby, które z różnych przyczyn znajdują się w trudnej sytuacji, a ich rozwiązanie wymaga różnorodnych form wsparcia, od świadczeń pieniężnych poprzez pomoc usługową, umieszczenie w ośrodkach wsparcia, domu pomocy społecznej, poradnictwo specjalistyczne, pogłębioną pracę socjalną czy też wsparcie asystenta rodziny. Głównym narzędziem w pracy pracowników socjalnych jest wywiad środowiskowy , który służy zgłębieniu przyczyn trudnych sytuacji życiowych. Do głównych powodów trudnej sytuacji życiowej mających wpływ na przyznanie pomocy w 2019 roku znalazły się: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie . Stwierdzić należy, że pomimo spadku bezrobocia problem braku zatrudnienia nadal pozostaje częstą przyczyną ubiegania się o przyznanie świadczeń pomocy społecznej. Znaczącą kwestią społeczną także mającą tendencję wzrostową, jest niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na zbliżonym do roku 2018 poziomie. Wymienione przesłanki są dominującymi problemami. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje wiele działań skierowanych na przewyżczanie trudności życiowych osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2.	OPS Melgiew	- brak mieszkań socjalnych na terenie gminy; - brak zakładów pracy na terenie gminy.
3.	OPS Piaski	- brak miejsc, w których można by było gotować i wydawać posiłki osobom dorosłym; - brak organizacji typu caritas, kuchnia brata Alberta itp.; - brak struktur wolontariatu; - brak osób z odpowiednimi kompetencjami do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych.
4.	OPS Rybczewice	Podstawowym problemem Gminy Rybczewice jest zmniejszająca się liczba mieszkańców z przewagą ludzi starszych, niewielka ich część zadeklarowała się i uczestniczy w zajęciach realizowanych w Klubie seniora, pozostali nadal pozostają w domach. Mają zapewnioną opiekę ze strony najbliższych, którzy pobierają na nich świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego (specjalny zasiłek, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny). Dużym problemem jest brak transportu publicznego pomiędzy poszczególnymi miejscowościami co pogłębia wykluczenie osób starszych, i uniemożliwia dostęp do placówek wsparcia (np.: rehabilitacja, poradnia lekarza rodzinnego, biblioteka).
5.	OPS Trawniki	Podstawowe problemy występujące na terenie Gminy Trawniki to: - bezrobocie; - długotrwała lub ciężka choroba; - niepełnosprawność;

Tabela opracowana została na podstawie danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

Zadania powiatowe z zakresu pomocy społecznej na terenie Powiatu Świdnickiego wykonują:

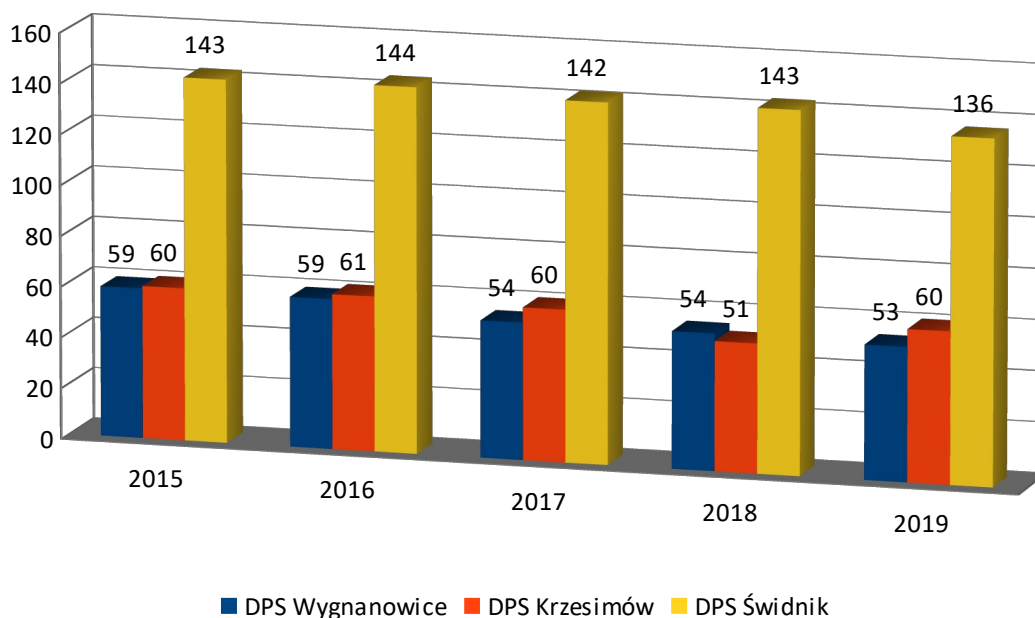
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Dom Pomocy Społecznej w Krzesimowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Wygnanowicach,
- Dom Pomocy Społecznej im. Roba Inja w Świdniku,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi "Stacja Świdnik II".

Dom Pomocy Społecznej im. Roba Inja w Świdniku - DPS przeznaczony jest dla 140 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną (dom dla mężczyzn).

Dom Pomocy Społecznej w Krzesimowie - DPS przeznaczony jest dla 58 osób z zaburzeniami psychicznymi (dom dla mężczyzn).

Dom Pomocy Społecznej w Wygnanowicach - DPS przeznaczony jest dla 55 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną (dom dla kobiet).

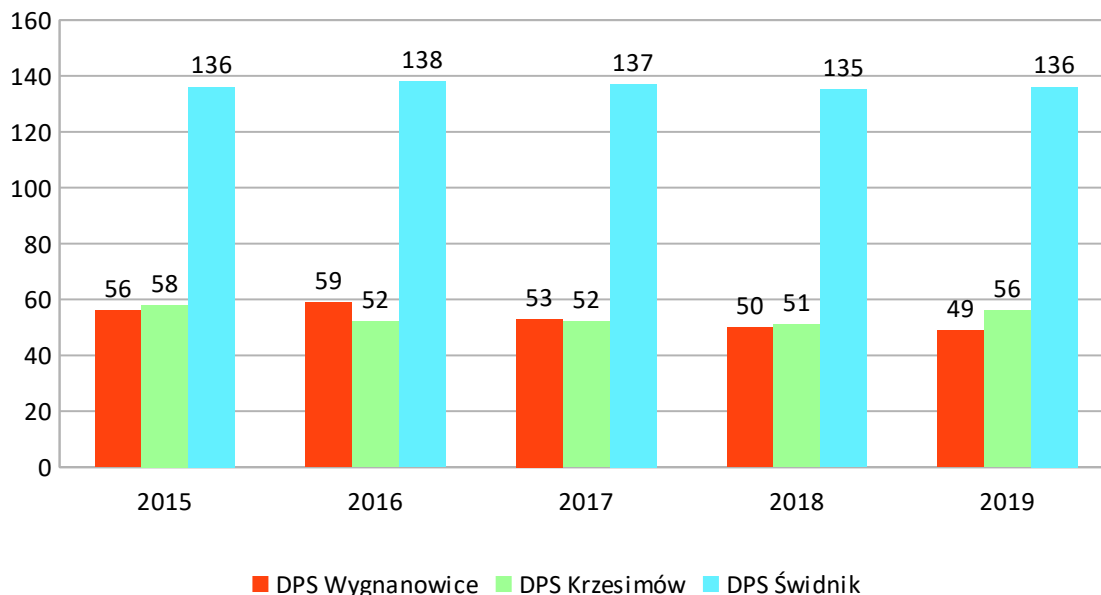
Wykres nr 1: Ilość osób korzystających w danym roku z domu pomocy społecznej (narastająco) na terenie Powiatu Świdnickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Wykres nr 2: Stan na koniec danego roku (tj. 31 grudnia) osób faktycznie przebywających w domu pomocy społecznej na terenie Powiatu Świdnickiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Powyższe dane wskazują, że ilość osób umieszczanych w DPS na terenie Powiatu Świdnickiego na przestrzeni ostatnich pięciu lat 2015-2019 jest na podobnym poziomie, nie zwiększa się i nie zmniejsza.

Działania w zakresie pomocy społecznej wykonują również stowarzyszenia:

- Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, prowadzące w Świdniku schronisko dla bezdomnych mężczyzn,
- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Świdniku, prowadzące Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdniku (PSONI),
- Stowarzyszenie Integracji Społecznej w Świdniku (SIS).

Ponadto obszar pomocy społecznej uzupełniają działania organizacji pozarządowych między innymi jedną z nich jest Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Świdnik, który działa na rzecz starszych organizując różnego rodzaju inicjatywy. Seniorzy należący do PZERI od lat współpracują także z miejskimi i powiatowymi instytucjami, związkami zawodowymi i Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Na terenie Powiatu Świdnickiego funkcjonuje również Centrum Integracji Społecznej CIS POSTIS w Świdniku, które aktywizuje bezrobotnego klienta pomocy społecznej. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej „Modrzew” jest jednostką wspierającą rozwój przedsiębiorczości społecznej, której celem jest wsparcie tworzenia miejsc pracy dla osób, które z różnych powodów wypychane są poza margines rynku pracy.

5.1.2. Analiza SWOT obszaru pomocy społecznej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie na terenie powiatu jednostek pomocy społecznej, - podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego, - diagnozowanie problemów społecznych w powiecie, - informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia, - poprawianie jakości obsługi klientów pomocy społecznej, - pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy europejskich, - podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom wiedzy i zrozumienia dla pomocy społecznej, - niedostateczna współpraca i brak koordynacji między instytucjami pomocowymi, - trudności w zatrudnieniu wykwalifikowanych pracowników socjalnych, - nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych, - ograniczone działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej, - brak działań w celu przeciwdziałania negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, - posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia, - posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom – istnienie organizacji pozarządowych, - udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w działaniach pomocowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - kryzys finansów publicznych, - brak jednoznacznych przepisów – zawód pracownika socjalnego staje się zawodem deficytowym (brak specjalistów w tej dziedzinie), - zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego, - popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej – niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w powiecie, - niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej, - niedofinansowany system pomocy społecznej, - brak poprawy wizerunku sektora pomocy społecznej, - niedostatecznie działający wolontariat,

5.2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami.

5.2.1. Opis obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Środowisko osób z niepełnosprawnościami jest dość trudno rozpoznawalnym społecznie środowiskiem. Dynamika zmian oraz wielkość instytucji świadczących pomoc i orzekających niepełnosprawność powoduje, że dane dotyczące niepełnosprawności prawnej są wybiórcze.

Statystyki dotyczące osób z niepełnosprawnościami najlepiej ujmuje Narodowy Spis Ludności i Mieszkań z 2002r. Wszelkie próby późniejszych aktualizacji danych nie dają pełnego obrazu niepełnosprawności w Polsce. Organy powołane do orzekania o niepełnosprawności (ZUS, KRUS, MONiA, PZON) powielają swoją pracę, w związku z tym są trudności aby kompatybilnie uzupełniały statystyki.

Dla potrzeb napisania niniejszej strategii analizowane będą dane uzyskane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świdniku.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność, jako „osoby których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy. Definicja ta jest stosowana w procesie orzecznictwem przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności do celów poza rentowych.

Przyjęta w 2006r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych zmieniła spojrzenie na definiowanie niepełnosprawności i określa, że osoby z niepełnosprawnościami to osoby, które mają: długotrwale uszkodzenia fizyczne, psychiczne i intelektualne lub dotyczące zmysłów, które mogą w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać w tym obszarze pełne i skuteczne uczestnictwo w społeczeństwie. Konsekwencją takiego ujęcia niepełnosprawności jest podejście określające, że to nie człowieka trzeba dostosować do społeczeństwa lecz należy tak planować i kształtować środowisko i społeczeństwo aby wszyscy ludzie mieli równe szanse w dostępie do pełnego i aktywnego życia na różnych jego płaszczyznach. I to podejście będzie przyświecać niniejszej Strategii w obszarze niepełnosprawności Powiatu Świdnickiego.

Na podstawie badania stan zdrowia ludności w Polsce w 2009 roku wskazuje, iż niepełnosprawność stanowi 13,9 % społeczeństwa, w Województwie Lubelskim to 16,3 %, a w Powiecie Świdnickim 14,9 %. Rozmiar zjawiska niepełnosprawności w dużym stopniu odzwierciedla kondycję społeczną i zdrowotną ludności. Również z wiekiem człowieka następuje wzrost niepełnosprawności. Zjawisko niepełnosprawności w Powiecie Świdnickim przedstawiają tabele nr 7, 8, 9 i 10.

Tabela nr 7. Liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) wg wieku.

Wiek osób z niepełnosprawnościami	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
16-25 lat	76	84	75	85	63
26-40 lat	145	122	136	136	129
41-60 lat	495	404	425	429	405
61 i więcej	703	554	538	615	759

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 8. Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) wg wieku.

Wiek dzieci z niepełnosprawnościami	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
0-3 lat	24	35	37	30	38
4-7 lat	50	47	57	35	36
8-16 lat	82	70	77	79	82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 9. Liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z powodu przyczyn.

Przyczyna niepełnosprawności	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
01-U	25	32	44	38	36
02-P	93	110	103	123	142
03-L	38	38	32	29	26
04-O	17	12	14	15	13
05-R	429	348	363	442	508
06-E	29	20	20	22	21
07-S	339	220	237	230	195
08-T	49	44	60	54	50
09-M	40	45	54	36	68
10-N	255	214	129	189	231
11-I	104	80	114	83	64
12-C	1	1	3	4	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 10. Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) z powodu przyczyn.

Przyczyna niepełnosprawności	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
01-U	4	3	4	4	4
02-P	5	6	7	7	8
03-L	5	8	9	4	3
04-O	5	3	5	2	11
05-R	14	17	9	12	15
06-E	8	7	11	7	4
07-S	25	31	24	20	24
08-T	6	2	6	4	4
09-M	3	1	3	1	5
10-N	36	31	42	34	20
11-I	20	20	22	18	24
12-C	25	23	29	31	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

OBJAŚNIENIA przyczyn niepełnosprawności:

01-U upośledzenia umysłowe;

02-P choroby psychiczne;

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;

04-O choroby narządu wzroku;

05-R upośledzenia narządu ruchu;

06-E epilepsja;

07-S choroby układów oddechowego i krążenia;

08-T choroby układu pokarmowego;

09-M choroby układu moczowo-płciowego;

10-N choroby neurologiczne;

11-I inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne;

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

Struktura przyczyn niepełnosprawności w Powiecie Świdnickim odzwierciedla tendencję danych krajowych. Wśród schorzeń u dzieci dominuje przyczyna niepełnosprawności 10 N - choroby neurologiczne, następnie 07 S – choroby układów oddechowego i krążenia. Obserwuje się wzrost wydawanych orzeczeń z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych. W roku 2015 z powodu tej przyczyny wydano 25 orzeczeń, a w 2019 roku już 34.

Wśród przyczyny niepełnosprawności u osób dorosłych dominują choroby neurologiczne 10 N, następnie upośledzenia narządu ruchu 05-R. Z roku na rok przybywa osób niepełnosprawnych z powodu chorób psychicznych 02-P. Rok 2015 to 93 osoby niepełnosprawne z powodu tej przyczyny, zaś rok 2019 to już 142 osoby.

Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) ze względu na płeć.

Płeć	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Kobieta	738	616	609	625	722
Mężczyzna	681	548	564	640	634

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 12. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) ze względu na płeć.

Płeć	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dziewczynka	53	48	63	50	53
Chłopiec	103	104	108	94	103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabele nr 11 i 12 przedstawiają zjawisko niepełnosprawności wg płci. I tak wśród dorosłych osób z niepełnosprawnościami więcej jest kobiet niż mężczyzn. Inaczej jest to w grupie niepełnosprawnych dzieci, gdzie zdecydowanie więcej jest niepełnosprawnych chłopców niż dziewczynek. Jest to jednak tendencja krajowa.

Tabela nr 13. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z podziałem na stopnie niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Lekki	388	311	308	375	299
Umiarkowany	810	582	570	625	688
Znaczny	221	271	295	265	359
ŁĄCZNIE	1419	1164	1173	1265	1346

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 14. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci).

	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba wydanych orzeczeń	156	152	171	144	156

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Obserwuje się zmiany dotyczące celu do jakiego osoby ubiegają się o wydania orzeczenia niepełnosprawności. Głównie związane jest to przyznawanymi uprawnieniami dla osób z niepełnosprawnościami regulowanych przepisami prawa krajowego. Zmiany ta przedstawia tabela nr 15.

Tabela nr 15. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wg celu.

Cel złożenia wniosku	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Odpowiedniego zatrudnienia	282	264	318	303	263
Szkolenie	11	1	11	11	10
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	15	27	24	17	22
Konieczność zapatrzania w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	139	147	127	131	213
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia	219	209	193	204	194
Zasiłek stały	0	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	287	266	245	241	253
Korzystanie z karty parkingowej	456	196	210	238	230
Inne jak ulgi i uprawnienia	107	129	192	179	245
RAZEM	1516	1239	1320	1324	1430

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 16. Liczba osób niepełnoprawnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (dorośli) wg gmin.

Gmina	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Świdnik	767	592	655	639	728
Piaski	196	187	201	307	196
Trawniki	196	181	134	139	201
Mełgiew	215	152	141	139	205
Rybczewice	46	52	45	46	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 17. Liczba osób niepełnoprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (dzieci) wg gmin.

Gmina	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Świdnik	66	81	96	81	79
Piaski	21	28	20	20	31
Trawniki	34	13	28	22	17
Mełgiew	26	26	22	18	26
Rybczewice	9	4	5	2	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Powiat Świdnicki podejmuje wiele inicjatyw i działań na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Najważniejsze to:

- usługa asystenta osoby niepełnosprawnej, która stanowi uzupełnienie oferty wsparcia dla osoby z niepełnosprawnością tj. pomoc w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz niezależności osoby z niepełnosprawnością,
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych w formie merytorycznej jak i finansowej,
- organizacja wydarzeń promujących aktywność osób z niepełnosprawnościami jak kiermasze przedświąteczne, na których można zakupić wyroby i ozdoby świąteczne wykonane przez osoby z niepełnosprawnościami w ramach terapii zajęciowej.

Domy Pomocy Społecznej to miejsce pobytu dla osób przewlekle chorych, niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Na terenie Powiatu Świdnickiego funkcjonują trzy Domy Pomocy Społecznej, które funkcjonują jako jednostki organizacyjne powiatu.

Dom Pomocy Społecznej im. Roba Inja

ul. Piasecka 240, 21-040 Świdnik

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem: Mężczyźni z niepełnosprawnością intelektualną.

W roku 2019 Dom obejmował wsparciem 140 osób.

Zakres usług: Całodobowa opieka wraz a z zaspokojeniem niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

Dom Pomocy Społecznej

Krzesimów 77, 21-007 Mełgiew

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem: Mężczyźni z zaburzeniami psychicznymi.

W roku 2019 Dom obejmował wsparciem 58 osób.

Zakres usług: Całodobowa opieka wraz z zaspokojeniem niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

Dom Pomocy Społecznej

Wygnanowice 40 A, 21-065 Rybczewice

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem: Kobiety z niepełnosprawnością intelektualną.

W roku 2019 Dom obejmował wsparciem 55 osób.

Zakres usług: Całodobowa opieka wraz z zaspokojeniem niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

W zakresie wsparcia instytucjonalnego, dla osób z niepełnosprawnością z powodu chorób psychicznych od 2006 roku działa:

Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

ul. Kolejowa 5, 21-040 Świdnik

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem: 36 osób

Zakres usług: Udzielanie wsparcia i pomocy osobom cierpiącym z powodu zaburzeń psychicznych.

Ośrodek przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych, z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Na terenie Powiatu Świdnickiego działają dwa warsztaty terapii zajęciowej prowadzące rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu.

Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Świdniku, działają od 1998 roku. Obecnie swoim działaniem obejmują 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Od roku 2003 działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Społecznej w Świdniku. Od 1 lipca 2008 roku Stowarzyszenie Integracji Społecznej wynajmuje od Urzędu Gminy Mełgiew, budynek położony przy ul. Partyzanckiej 42 w Mełgwi i tam obecnie ma swoją siedzibę Warsztat. Terapią w warsztatach objętych jest 35 osób, głównie z terenów wiejskich powiatu, z różnymi niepełnosprawnościami.

Zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej, wynikające z zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, finansowane ze środków PFRON, realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 18. Limit środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja społeczna rodzaj zadania	Wykorzystana kwota w zł.				
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej	1.077.720 zł	1.167.708 zł	1.167.708 zł	1.244.700 zł	1.357.200 zł
Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	159.770 zł	124.373 zł	159.727 zł	174.449 zł	185.000 zł
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	100.000 zł	101.453 zł	169.210 zł	166.880 zł	188.037 zł
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami	0,00 zł	6.000 zł	3.492 zł	22.932 zł	22.982 zł
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	376.075 zł	412.589 zł	333.547 zł	364.243 zł	332.385 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 19. Liczba złożonych wniosków rozpatrzonych o dofinansowanie do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja społeczna rodzaj zadania	Liczba wniosków rozpatrzonych				
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	200	143	179	184	192
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	94	102	62	44	53
Dofinansowanie sportu, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami	0	2	1	5	3
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	497	380	443	536	459

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Zmiany ekonomiczne i społeczne w kraju, zmiany na rynku pracy, stale rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami i wiele innych przyczyn, mają swój negatywny oddźwięk w prowadzeniu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej Powiatu Świdnickiego.

Jak wynika z danych możliwość zaspokojenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami z zakresu rehabilitacji społecznej jest ściśle powiązana z wysokością środków PFRON jakie zostają przyznane Powiatowi. Otrzymywane środki w pełni nie wystarczają na zaspokojenie aktualnych potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców naszego powiatu.

5.2.2. Analiza SWOT obszaru wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra pomocy społecznej; - możliwość wykorzystania środków zewnętrznych (w tym z UE i budżetu państwa) na realizację programów i projektów kierowanych do osób starszych i z niepełnosprawnościami (także w zakresie rozwoju zasobów infrastrukturalnych); - dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej; - rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej: warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowy dom samopomocy, trzy domy pomocy społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej i w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami; - niskie dochody gospodarstw domowych osób z niepełnosprawnościami; - niska aktywność niepełnosprawnych bezrobotnych w poszukiwaniu pracy; - duża liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; - brak dostępu do wielu dóbr i usług, w tym opieki medycznej, rehabilitacji, edukacji, kultury poza miejscem zamieszkania z uwagi na słabo rozwinięty transport publiczny, zwłaszcza na obszarach wiejskich; - niewielkie zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy; - mała aktywność organizacji pozarządowych w obszarze pomocy społecznej;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnościami; - zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami; - duże zaangażowanie władz samorządowych w działania społeczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi; - likwidacja barier architektonicznych; - rozpoznanie faktycznej skali problemu osób z niepełnosprawnościami; - realizacja programów : „Wyrównywanie różnic między regionami III”; „Aktywny samorząd”, Rehabilitacja 25+, i innych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami w związku ze starzeniem się społeczeństwa, idący za tym wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, specjalistyczne; - pogłębianie się dysproporcji pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi; - pogłębiająca się marginalizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - mała skuteczność działań zmierzających do włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe;

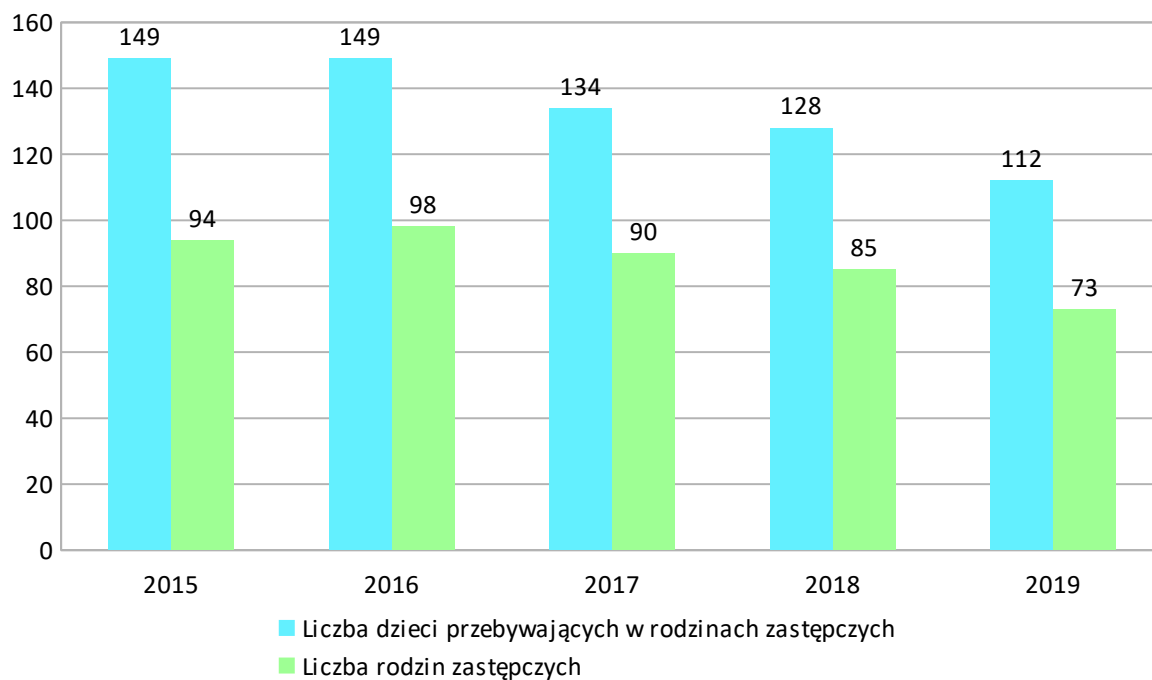
5.3. Wsparcie rodziny i organizacja systemu pieczy zastępczej.

5.3.1. Opis obszaru wsparcia rodziny i organizacja systemu pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Świdnickiego na 31 grudnia 2019 r. funkcjonowało 73 rodziny zastępcze, w których wychowywało się 112 dzieci. Według danych z GUS (Piecza zastępcza w 2019 r.) w województwie lubelskim na 31 grudnia 2019 r. było 1.716 rodzin zastępczych, w których przebywało 2.585 dzieci, piecza rodzinna w Polsce na 31 grudnia 2019 r. liczyła 36.672 rodziny zastępcze, w których przebywało 55.429 dzieci.

Przedstawione na poniższym wykresie dane statystyczne ukazują skalę i dynamikę rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Świdnickim w latach 2015-2019, oparte o dane sprawozdawcze i dokumentację PCPR w Świdniku.

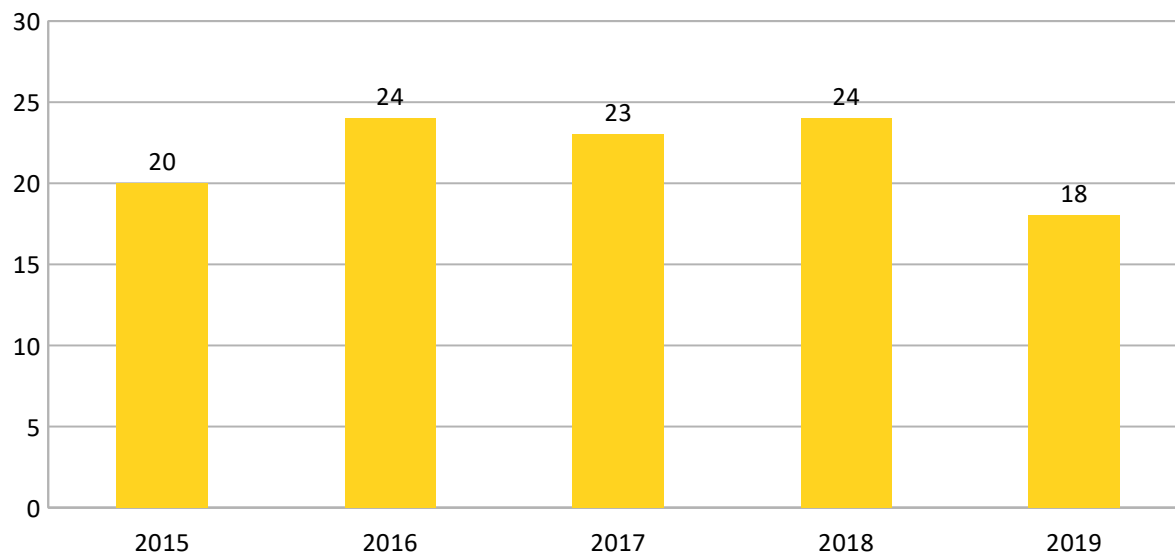
Wykres nr 3: Ogólna liczba rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających na terenie Powiatu Świdnickiego w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Przedstawione powyżej dane wskazują, że liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich przebywających w ciągu ostatnich pięciu lat zmniejszyła się. Każdego roku w rodzinach zastępczych schronienie i opiekę otrzymuje ponad 110 dzieci na terenie Powiatu Świdnickiego.

Wykres nr 4: Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2015 – 2019.

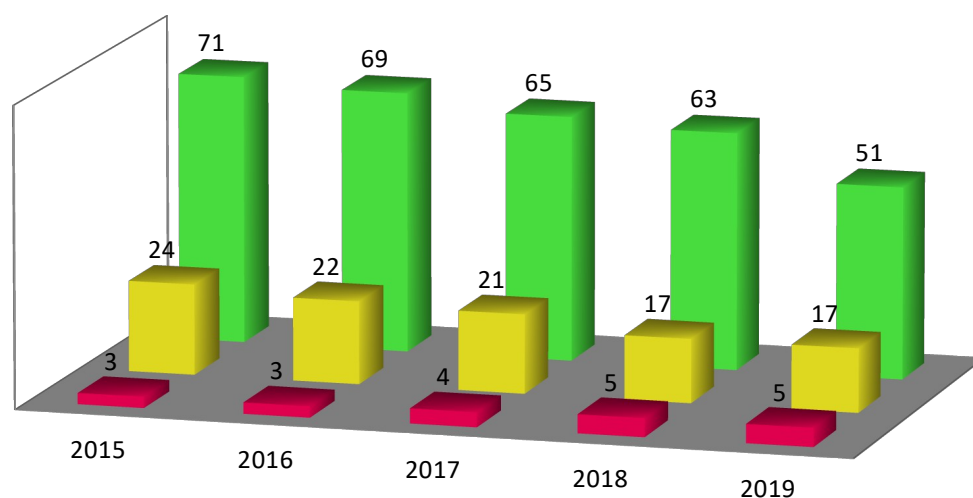

■ liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych z powiatu świdnickiego na terenie innych powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Powyższy wykres pokazuje, że na terenie Powiatu Świdnickiego nie mamy wystarczającej ilości rodzin zastępczych, dzieci pochodzące z naszego powiatu często znajdują schronienie w sąsiednich powiatach.

Wykres nr 5: Liczba rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

■ liczba rodzin zastępczych zawodowych   ■ liczba rodzin zastępczych niezawodowych
■ liczba rodzin zastępczych spokrewnionych

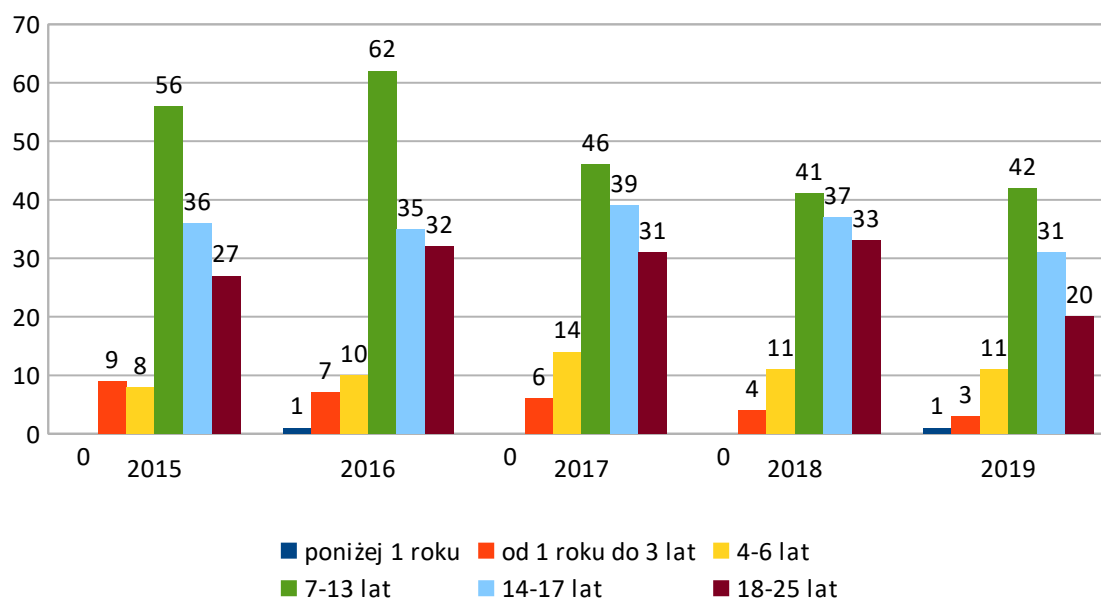
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Wykres nr 5 przedstawia rozkład liczby rodzin zastępczych w Powiecie Świdnickim w przeciągu ostatnich pięciu lat. Na podstawie tych danych można wnioskować, że rodziny zastępcze w Powiecie Świdnickim w przeważającej większości to rodziny spokrewnione z dzieckiem.

W 2019 roku rodziny zastępcze spokrewnione stanowiły 69,86 %, rodziny zastępcze niezawodowe 23,29 %, rodziny zastępcze zawodowe to jedynie 6,85 % wszystkich rodzin zastępczych na terenie Powiatu Świdnickiego. Jedna rodzina spośród obecnych rodzin zastępczych zawodowych pełni funkcję pogotowia rodzinnego. Żadna z rodzin zastępczych nie pełni funkcji rodziny zawodowej specjalistycznej.

Jak wskazuje powyższy wykres w Powiecie Świdnickim nie ma również rodziny pełniącej funkcję rodzinnego domu dziecka. Powyższy wykres przedstawia widoczny spadek liczby rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, ale wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych.

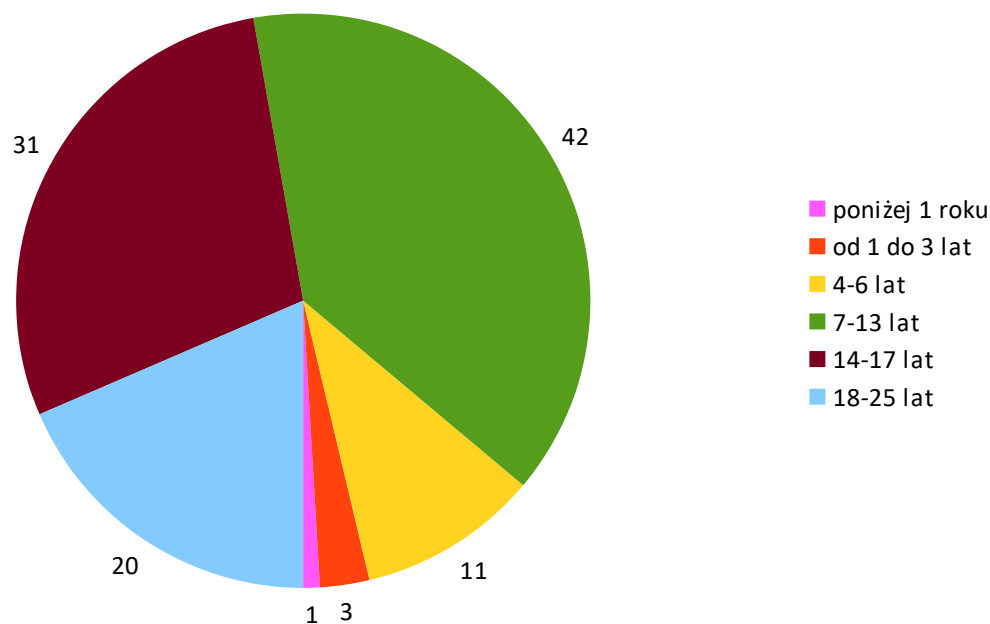
Wykres nr 6: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Świdnickiego przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Powyższy wykres nr 6 pokazuje, iż najwięcej umieszczanych w rodzinach zastępczych dzieci z terenu Powiatu Świdnickiego to dzieci w przedziale wiekowym 7-13 lat oraz 14-17 lat.

Wykres nr 7: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Świdnickiego przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że 67,59% wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu Świdnickiego to dzieci i młodzież od 7 do 17 roku życia. Jest to wiek, w którym dzieci obowiązkowo uczęszczają do szkoły. Instytucja ta ma więc możliwość obserwacji funkcjonowania dziecka w różnych sytuacjach i sferach życia. Najczęściej to właśnie na poziomie edukacji szkolnej zauważalne są różne sygnały niepokojące wychowawców nauczycieli, które powodują wgląd osób z zewnątrz, w sytuację rodziny dziecka i wykrycia różnych dysfunkcji rodziny.

Warto zauważyć również, że w wieku dorastania dzieci, najczęściej ujawnia się bezradność i brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców wobec swych nastoletnich dzieci. Objawia się to najczęściej poprzez konflikty z prawem, eksperymentowanie z alkoholem i/lub narkotykami, ucieczki z domu itp. Wtedy to najczęściej dochodzi do przejścia funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez zastępcze formy opieki nad dzieckiem. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę problemów opiekuńczo-wychowawczych wśród rodzin, w których dzieci wchodzi w wiek dojrzewania. Z drugiej strony należy też uświadamiać i edukować kandydatów na opiekunów zastępczych w kwestii możliwych trudności i problemów charakterystycznych wśród grupy młodzieży jakie mogą spotkać ich podczas sprawowania swej funkcji. Kandydaci na rodziców zastępczych powinni posiadać odpowiednią wiedzę i umiejętności radzenia sobie z wyżej wymienionymi trudnościami.

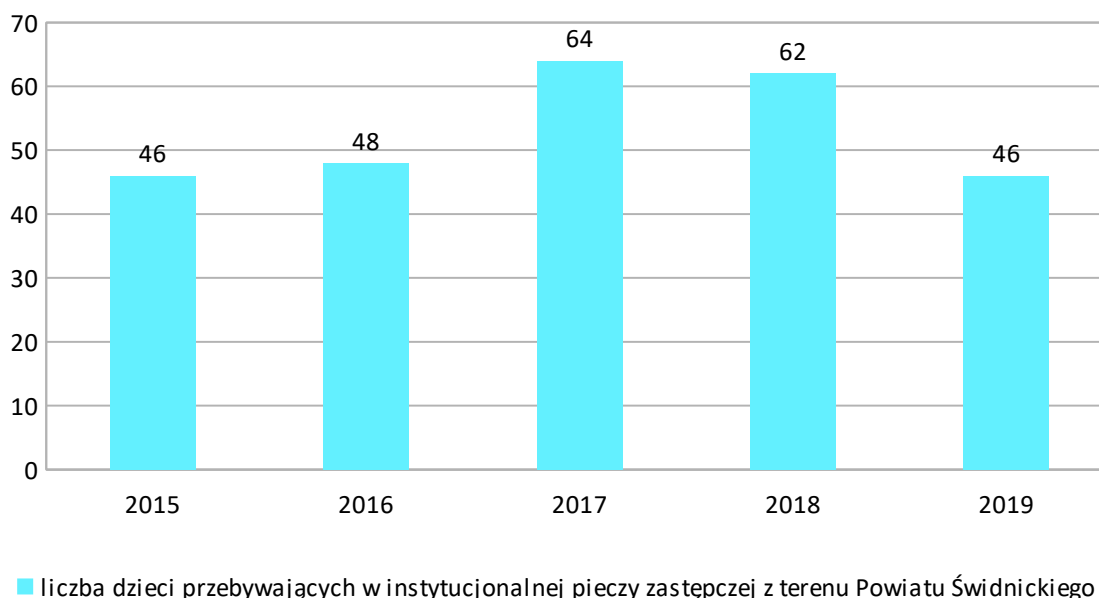
Powiat Świdnicki w 2019 roku zapewnił opiekę i wychowanie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych 46 dzieciom pochodzącym z terenu naszego powiatu, z czego 33 dzieci przebywało w placówkach poza Powiatem Świdnickim.

Na terenie Powiatu Świdnickiego funkcjonuje jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza, tj. Placówka Opieki nad Dzieckiem i Rodziną "NASZ DOM" w Rybczewicach Drugich. Placówka jest przeznaczona dla 14 dzieci i pełni funkcję placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego (10 miejsc) i typu interwencyjnego (4 miejsca).

Według danych z GUS (Instytucjonalna piecza zastępcza w 2019 r.) w województwie lubelskim na dzień 31 grudnia 2019 r. było 79 placówek, w których przebywało 959 wychowanków, instytucjonalna piecza zastępcza w Polsce na 31 grudnia 2019 r. liczyła 1.178 placówek, w których wychowywało się 16.668 wychowanków.

Wykres nr 8: Wychowankowie pochodzący z Powiatu Świdnickiego przebywający w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2019.

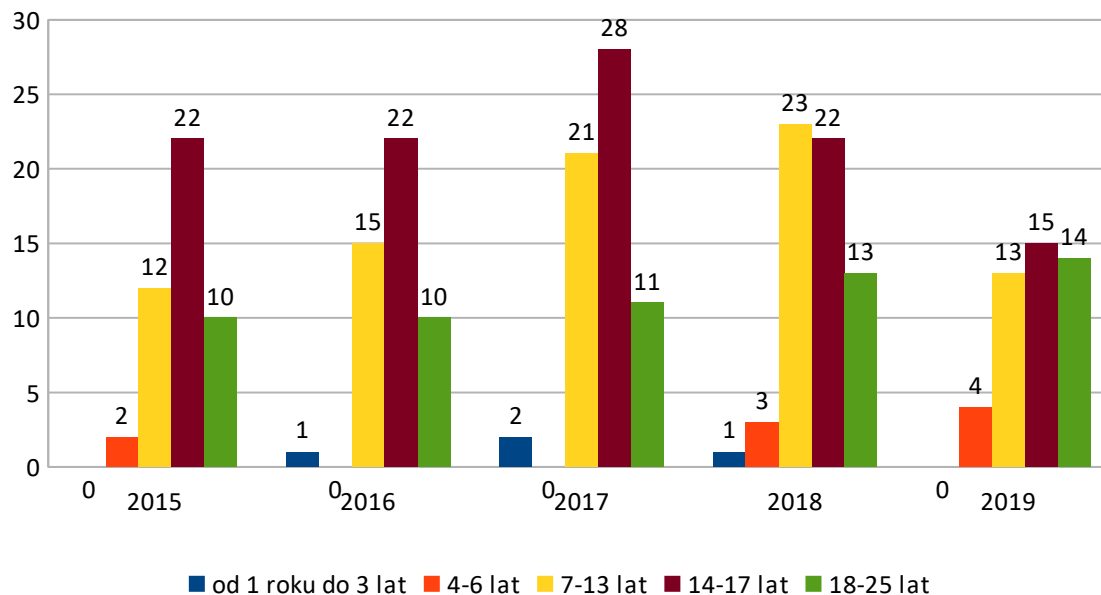

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Umieszczenie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, podobnie jak w rodzinnej, spowodowane jest głównie niewywiązywaniem się rodziców z realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych względem małoletniego.

Powyższy wykres nr 9 pokazuje, iż na przestrzeni ostatnich pięciu lat sytuacja jest bardzo podobna, w 2015 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej było umieszczonych 46 dzieci, kolejne lata były wzrostowe, natomiast w 2019 roku liczba dzieci umieszczonych wyniosła 46.

Wykres nr 9: Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu Świdnickiego wg wieku w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Z danych będących w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku wynika, że najliczniejszą grupę wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2019r. stanowi młodzież w wieku 14 - 17 lat (32,61 %), następnie stanowią wychowankowie w wieku 18 - 25 lat (30,43 %) oraz dzieci w wieku 7 - 13 lat (28,26 %) – co zostało ukazane w tabeli nr 20.

Tabela nr 20. Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w 2019r.

Wiek wychowanka	Placówka socjalizacyjna	Placówka interwencyjna	Placówka rodzinna	Razem	%
poniżej 1 roku	-	-	-	-	0,00
od 1 roku do 3 lat	-	-	-	-	0,00
4-6 lat	1	3	-	4	8,70
7-13 lat	9	1	3	13	28,26
14-17 lat	9	3	3	15	32,61
18-25 lat	11	2	1	14	30,43
razem:	30	9	7	46	100

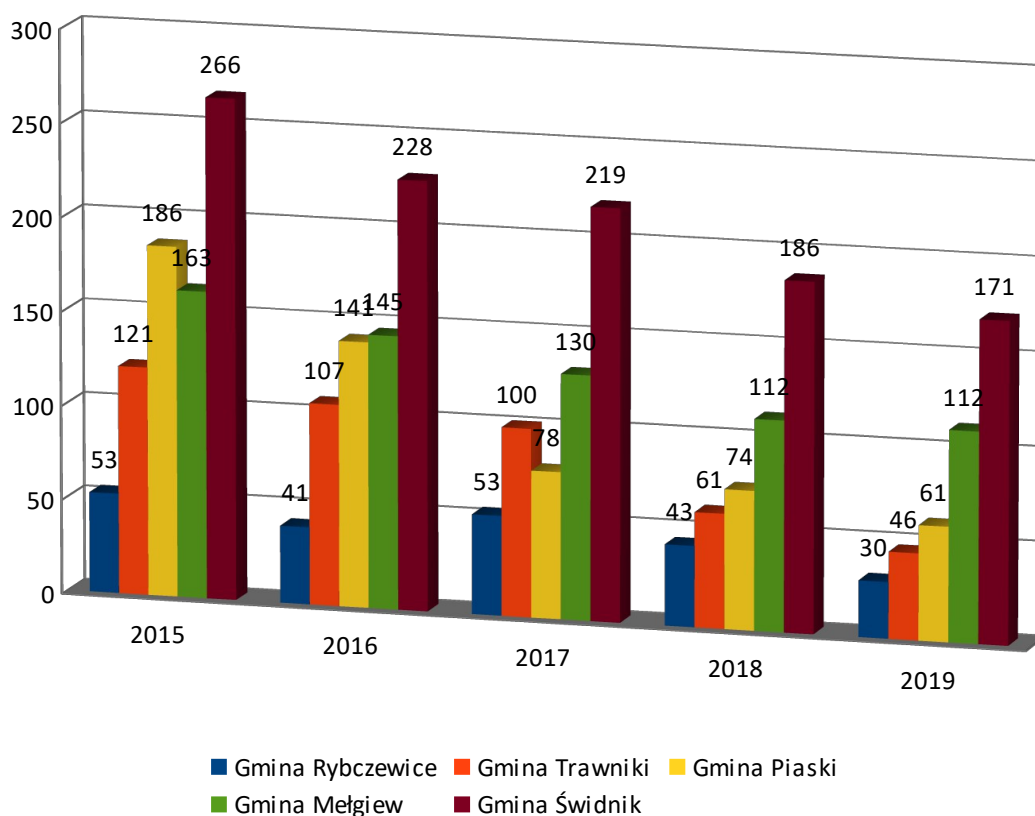
Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Podobny wiek pobytu dzieci występuje w rodzinnej pieczy zastępczej. Jest to trudny okres dorastającej młodzieży, która potrzebuje wsparcia i zrozumienia od najbliższych im osób.

Podstawową przyczyną umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2019 roku było uzależnienie rodziców od alkoholu oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W dalszej kolejności występują warunki lokalowe, długotrwała choroba rodzica oraz niepełnosprawność i pólseroctwo.

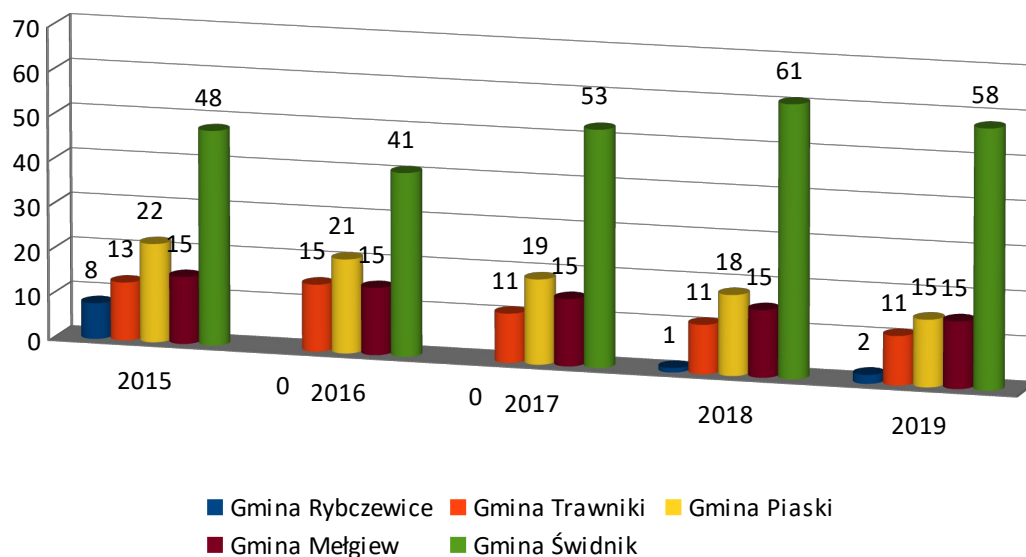
Na terenie Powiatu Świdnickiego rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w poszczególnych gminach przedstawia wykres nr 10.

Wykres nr 10: Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/OPS z poszczególnych gminnych.

Wykres nr 10 pokazuje, iż liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin Powiatu Świdnickiego w latach 2015-2019 jest co roku mniejsza lub utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres nr 11: Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych gminach w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS /MCP z poszczególnych gminnych.

Powyższy wykres nr 11 pokazuje jak na przestrzeni lat 2015-2019 wyglądała sytuacja rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Świdnickiego. Rodzin objętych pomocą asystenta rodziny na terenie Powiatu Świdnickiego w 2019 r. było 101, w 2018 r. było 106, w 2017 r. było 98, w 2016 r. było 92, w 2015 r. było 106 rodzin.

Na obszarze Powiatu Świdnickiego w 2018 r. i 2019 r. była jedna rodzina wspierająca, działająca na terenie Gminy Trawniki. W pozostałych gminach Powiatu Świdnickiego nie było rodzin wspierających.

Najczęstszym powodem korzystania rodziny ze wsparcia w latach 2015-2019 na terenie Powiatu Świdnickiego było ubóstwo i bezrobocie. Kolejną pod względem częstości występowania przyczyną udzielania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Skalę przestępczości wśród dzieci do 18 roku życia na terenie Powiatu Świdnickiego w latach 2015-2019 przedstawia tabela nr 21.

Tabela nr 21. Skala przestępczości wśród dzieci do 18 roku życia w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019.

Dane	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Informacje skierowane do Sądu Rodzinnego i Nieletnich	91	70	82	146	193
Nieletni pod wpływem alkoholu	15	19	2	6	12
Nieletni, którzy samowolnie oddalili się z placówki lub miejsca zamieszkania	6	6	6	18	2
Nieletni pod wpływem narkotyków	0	0	0	1	0
Czyny nieletnich o charakterze przestępczym	11	2	9	10	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Świdniku.

Dane powyższej tabeli nr 21 pokazują jak wyglądała sytuacja przestępczości w Powiecie Świdnickim w latach 2015-2019 wśród dzieci do 18 roku życia. Widoczny jest wzrost informacji skierowanych do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w 2019 r. o 32,19 % w stosunku do 2018 r., w 2018 r. o 77,04 % w stosunku do 2017 r., w 2017 r. o 17,14 % w stosunku do 2016 r., w 2016 r. spadek o 23,07 % w stosunku do 2015 r.

Na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na terenie Powiatu Świdnickiego działają Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdniku oraz Placówka Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną "NASZ DOM" w Rybczewicach Drugich. Wykonanie postawionych założeń programowych jest możliwe przy włączeniu i współpracy następujących podmiotów z terenu powiatu działających w obszarze rozwiązywania problemów dziecka i rodziny:

- 1) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdniku,
- 2) Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawninkach,
- 3) Ośrodka Pomocy Społecznej w Mełgwi,
- 4) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybczewicach,
- 5) Ośrodka Pomocy Społecznej w Piaskach,
- 6) Miejskiego Centrum Profilaktyki w Świdniku,
- 7) sądów powszechnych – sędziów i kuratorów,
- 8) zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy,
- 9) zespołów interdyscyplinarnych ds. dziecka i rodziny,
- 10) komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 11) Starostwa Powiatowego w Świdniku – Wydział Edukacji, Zdrowia i Spraw Społecznych,
- 12) Publicznych i Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej,
- 13) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Świdniku,
- 14) poradni specjalistycznych,
- 15) przedszkoli, żłobków i ich oddziałów,
- 16) szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych,
- 17) specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
- 18) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdniku i Mełgwi,
- 19) Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku,
- 20) państwowych służb – Policji,
- 21) stowarzyszeń i fundacji,
- 22) kościołów i związków wyznaniowych,
- 23) lokalnych liderów,
- 24) środowiska lokalnego.

5.3.2. Analiza SWOT obszaru wsparcia rodziny i organizacji systemu pieczy zastępczej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - profesjonalny system szkoleń kandydatów na rodziców zastępczych; - bezpłatne poradnictwo specjalistyczne; - upowszechnianie <i>dobrych praktyk</i> w przedmiotowym zakresie; - wykwalifikowana i doświadczona kadra instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nastawiona na rozwój; - indywidualizacja pracy koordynatorów - sposób pracy dostosowany do potrzeb rodziny; - dobra współpraca PCPR w Świdniku z OIK w Świdniku oraz Placówką Opieki nad Dzieckiem i Rodziną NASZ DOM w Rybczewicach Drugich w zakresie problematyki pieczy zastępczej; - funkcjonowanie grupy wsparcia; - akcje promujące rodzicielstwo zastępcze (ulotki, broszury informacyjne, bale, konkursy, imprezy); - funkcjonowanie placówki typu interwencyjnego; - bogate zaplecze merytoryczne instytucji wspierania rodziny i pieczy zastępczej w zakresie propagowania wiedzy i diagnostyki różnego rodzaju dysfunkcji rozwojowych; - profesjonalna diagnoza motywacji kandydatów na rodziny zastępcze; - rozwój form wsparcia z uwzględnieniem problematyki więzi dla rodzin zastępczych; - duża świadomość korzyści oraz motywacja wśród pracowników systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - problemy w relacjach rodziców zastępczych z rodzinami biologicznymi wychowanków; - niska świadomość społeczna o potrzebach i możliwościach w rodzicielstwie zastępczym; - niewystarczające środki finansowe na superwizję w systemie pieczy zastępczej; - niechęć części rodzin zastępczych do korzystania z poradnictwa specjalistycznego; - ograniczone środki finansowe na wzmocnienie funkcjonowania powiatowego systemu pieczy zastępczej; - niewystarczająca liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; - ograniczone środki na zatrudnienie dodatkowej wykwalifikowanej kadry specjalistów do realizacji zadań w ramach systemu pieczy zastępczej; - niewystarczająca liczba rodzin zastępczych zawodowych; - brak rodzin zawodowych specjalistycznych; - brak organizacji pozarządowych wspierających rodzinną pieczę zastępczą na terenie Powiatu Świdnickiego; - brak pomocy wolontariatu; - brak Rodzinnego Domu Dziecka; - brak mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków; - rezygnacja rodziców zastępczych z opieki nad dzieckiem w sytuacji pojawiających się trudności wychowawczych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dalszy rozwój form wsparcia dla rodzin biologicznych; - lokalna polityka ukierunkowana na rozwój pieczy zastępczej oraz promocja działań zmierzających do rozwoju usług związanych z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; - budowanie systemu pieczy zastępczej opartego na rodzinnych formach pieczy zastępczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - brak możliwości umieszczenia w pieczy małych dzieci wymagających opieki ze względu na niewystarczającą liczbę miejsc; - koncentracja mediów na negatywnych aspektach funkcjonowania niektórych rodzin zastępczych wpływająca na nieprzyjazny wizerunek rodzicielstwa zastępczego; - przedłużające się postępowania sądowe

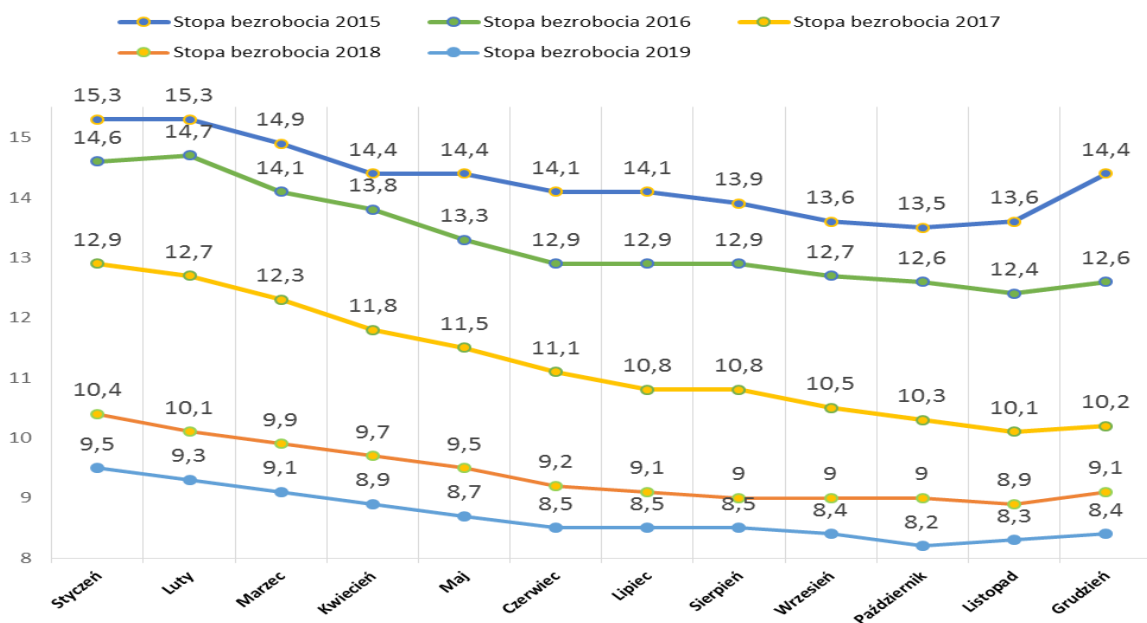
<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze; - dalszy rozwój form wsparcia dla rodzin biologicznych; - duży potencjał III sektora (organizacje pozarządowe) w zakresie wspierania rodziny, wykorzystanie wolontariatu; - budowanie <i>ponadresortowej</i> sieci współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; - zwiększenie dostępności udziału w projektach profilaktycznych; - integracja podmiotów i zapewnienie interdyscyplinarnych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych z powodu uzależnień; - możliwość korzystania z doświadczeń instytucji długo funkcjonujących dotyczących wsparcia pieczy zastępczej działających na terenie woj. lubelskiego; 	<p>w sprawach dotyczących dzieci;</p> <ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca liczba kandydatów na rodziców zastępczych; - niejednolite standardy pracy w gminach, powiatach, województwie w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz brak zsynchronizowania podejmowanych działań; - niska efektywność pracy z rodziną biologiczną skutkująca niewielką liczbą dzieci powracających do rodzin biologicznych; - niski poziom zainteresowania rodzin biologicznych korzystaniem z poradnictwa specjalistycznego; - niewystarczająca liczba kandydatów gotowych przysposobić starsze dzieci w wieku szkolnym i dzieci z poważnymi problemami rozwojowymi; - niewystarczająca współpraca instytucji i środowisk wspierających rodzinę; - większa koncentracja w pracy z rodziną na jej deficytach niż na jej zasobach; - długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka;
--	---

5.4. Rynek pracy i bezrobocie.

5.4.1. Opis obszaru rynku pracy i bezrobocia.

Powiat Świdnicki zaliczany jest do obszarów o wysokiej stopie bezrobocia. Cechuje się jednym z wyższych poziomów bezrobocia wśród wszystkich powiatów województwa lubelskiego. Stopa bezrobocia na koniec 2019 roku w Powiecie Świdnickim wynosiła 8,4 % i była wyższa niż przeciętna stopa dla województwa lubelskiego i dla całego kraju, która wynosiła odpowiednio 7,4 % i 5,2 %. Różnica w stopie bezrobocia wskazuje na występowanie problemów na lokalnym rynku pracy zarówno w zakresie zatrudnienia, podaży i popytu na pracę. Bezrobocie w Powiecie Świdnickim ma charakter strukturalny i długotrwały. Obecnie odnotowuje się wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, który nie idzie jednak w parze ze wzrostem popytu na pracę. Mniejsza liczba zakładów pracy zatrudniających mniejszą liczbę pracowników, negatywna fluktuacja zatrudnienia w regionie powodują, że stopa bezrobocia przez długi okres utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Jednak w ostatnich pięciu latach sytuacja na rynku pracy w powiecie świdnickim zdecydowanie poprawiła się. W porównaniu do danych z końca 2015 roku stopa bezrobocia zmniejszyła się o 6 %. Poniżej przedstawiono zmiany w zakresie stopy bezrobocia rejestrowanego w ujęciu miesięcznym w latach 2015-2019.

Wykres nr 12: Stopa bezrobocia w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019 (według stanu w końcu miesiąca).

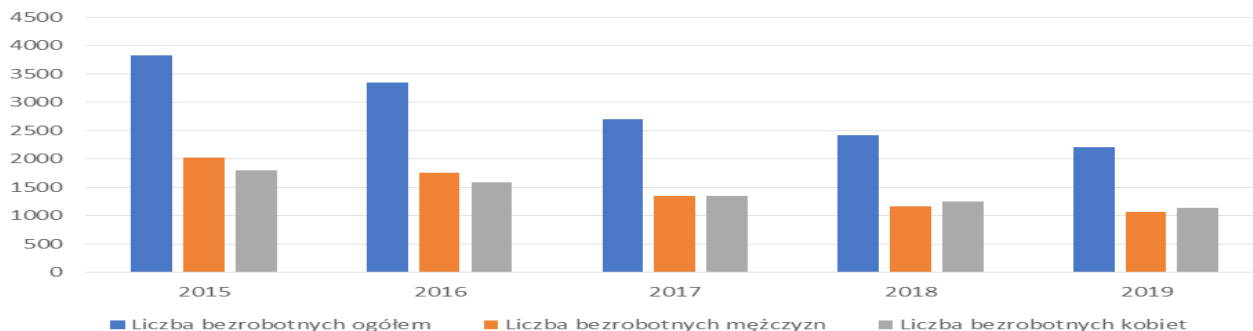

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Zmniejszeniu uległa także liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdniku. Na koniec 2019 roku zarejestrowanych było 2208 osób bezrobotnych. W porównaniu do danych z końca 2015 roku liczba osób bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 1622 osoby. Według danych na koniec 2019 roku zarejestrowanych było 1065 bezrobotnych mężczyzn - 48,2 % oraz 1143 kobiety - 51,8 % ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Wykres nr 13: Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Powyższe dane świadczą o istotnych zmianach w zakresie podaży i popytu na pracę w Powiecie Świdnickim.

W analizowanym okresie najniższy napływ osób bezrobotnych do ewidencji zanotowano w 2019 roku. W tym okresie liczba osób, które uzyskały status osoby bezrobotnej w powiecie wyniosła 5.361, czyli o 1.350 osób mniej niż w 2015 roku. Najmniejszą liczbę osób, które utraciły status osoby bezrobotnej w analizowanych latach, odnotowano w 2019 roku. W tym roku liczba osób tracących status bezrobotnego wynosiła 5.556 osób.

Tabela nr 22. Napływ i odpływ osób bezrobotnych (według stanu w końcu miesiąca).

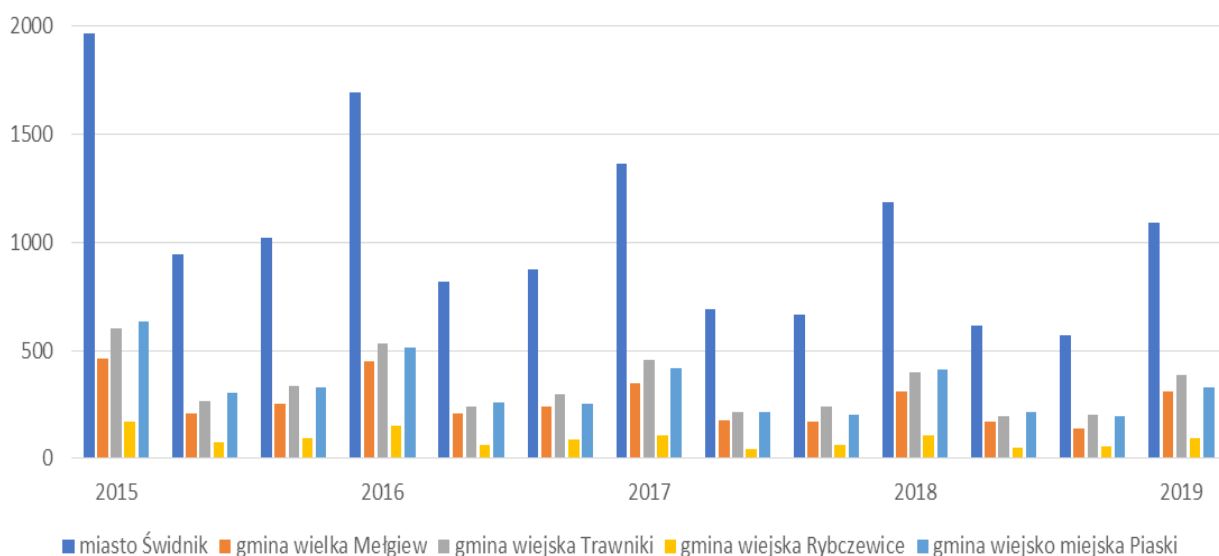
Napływ bezrobotnych do ewidencji						Odpływ bezrobotnych z ewidencji					
miesiąc	2015	2016	2017	2018	2019	miesiąc	2015	2016	2017	2018	2019
I	537	408	459	366	355	I	301	313	332	293	241
II	384	348	297	296	247	II	377	324	348	380	290
III	327	317	337	294	283	III	475	480	469	356	335
IV	309	357	263	253	266	IV	443	471	393	304	319
V	279	219	266	239	246	V	288	352	370	288	310
VI	360	258	247	233	187	VI	444	368	344	307	261
VII	402	324	307	338	273	VII	404	338	397	370	276
VIII	342	311	322	288	309	VIII	398	317	337	326	308
IX	449	412	387	289	296	IX	559	454	442	294	308
X	363	380	405	332	300	X	389	400	469	347	373
XI	362	382	354	263	301	XI	316	442	412	274	264
XII	582	552	430	316	279	XII	350	494	408	252	252
Suma	4696	4268	4074	3507	3342	Suma	4744	4753	4721	3791	3537

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

W latach 2015-2019 najczęściej bezrobotnych w Powiecie Świdnickim zamieszkiwało gminę miejską Świdnik. Liczba bezrobotnych w tej gminie w 2019 roku wynosiła 1093 osoby, czyli 49,5 % wszystkich bezrobotnych z Powiatu Świdnickiego.

Osoby bezrobotne z miasta Świdnik stanowiły największą grupę osób bezrobotnych w całym analizowanym okresie. Najmniejszą liczbą osób bezrobotnych w latach 2015-2019 charakteryzowała się gmina Rybczewice, gdzie w 2019 roku zarejestrowane były 92 osoby bezrobotne z tego terenu.

Wykres 14: Liczba osób bezrobotnych w podziale na gminy w Powiecie Świdnickim w latach 2015-2019 (według stanu w końcu roku).

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Poniżej przedstawiono szczegółową strukturę zarejestrowanych osób bezrobotnych według stanu na koniec roku w latach 2015-2019 z podziałem na płeć.

Warto zauważyć, iż bezrobocie niemal we wszystkich gminach Powiatu Świdnickiego było zmaskulinizowane, bezrobotni mężczyźni przeważali w strukturze ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wyjątkiem jest rok 2019 oraz gmina wiejsko-miejska Piaski, gdzie nieznacznie przeważają bezrobotne kobiety.

Tabela nr 23. Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gmin Powiatu Świdnickiego z podziałem na płeć (według stanu w końcu roku).

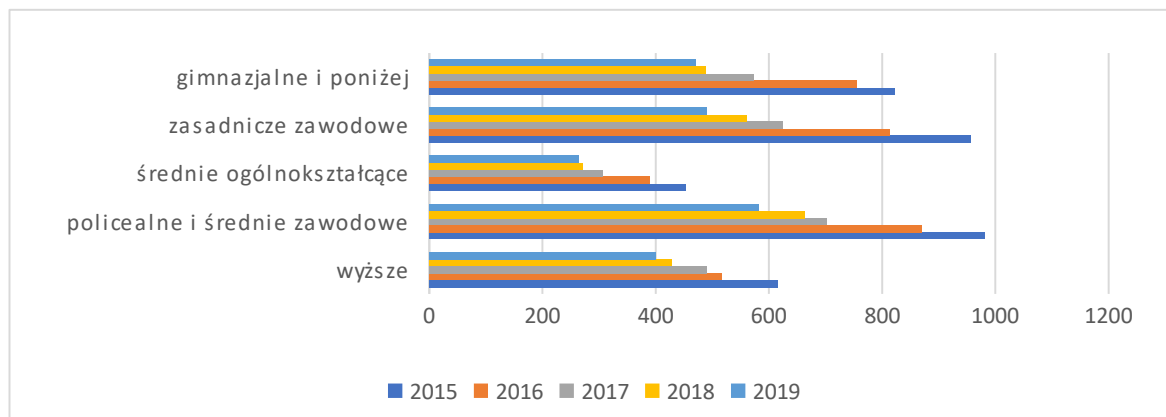
Osoby bezrobotne	2015			2016			2017			2018			2019		
	o g ó ł e m	k o b i e t y	m ę ż c z y ż n i	og ó ł e m	ko bi e t y	m ę ż c z y ż n i	og ó ł e m	k o b i e t y	m ę ż c z y ż n i	og ó ł e m	k o b i e t y	m ę ż c z y ż n i	ogó ł e m	k o b i e t y	m ę ż c z y ż n i
miasto Świdnik	196 5	947	1018	1695	818	877	1360	692	668	1185	617	568	1093	557	536
gmina Mełgiew	460	209	251	451	209	242	349	179	170	311	169	142	309	169	140
gmina Trawniki	604	267	337	533	238	295	458	218	240	400	196	204	388	196	192
gmina Rybczewice	170	76	94	154	66	88	109	46	63	109	52	57	92	50	42
gmina Piaski	631	304	327	512	262	250	420	215	205	409	214	195	326	171	155

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Tabele i wykresy zaprezentowane poniżej przedstawiają strukturę zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2015-2019 z podziałem na poziom wykształcenia, wiek, czas pozostawania bez pracy oraz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W analizowanym okresie najczęściej zarejestrowanych było osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, w wieku od 25 do 44 roku życia i pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.

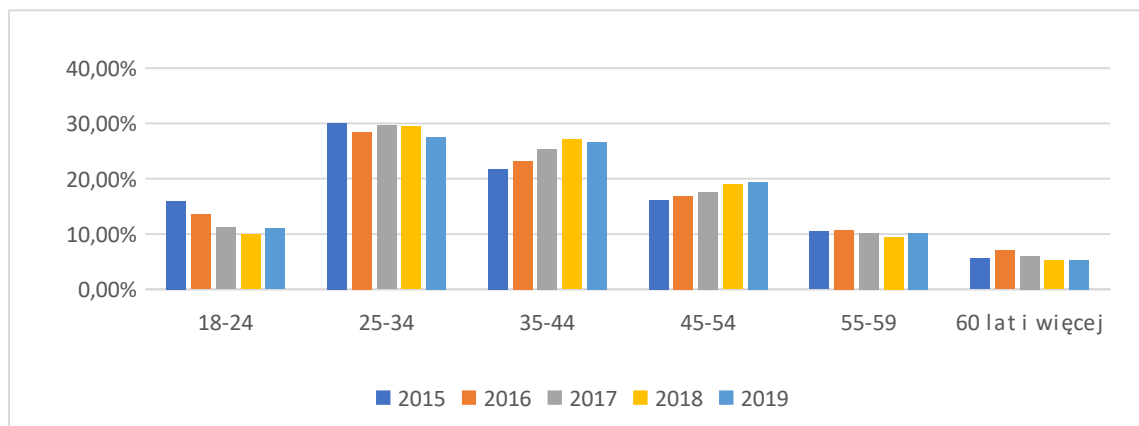
Wykres 15: Struktura osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w podziale na wykształcenie (według stanu w końcu roku).

Wykształcenie	2015	2016	2017	2018	2019
wyższe	615	517	490	429	400
policealne i średnie zawodowe	982	870	703	663	582
średnie ogólnokształcące	454	389	306	272	265
zasadnicze zawodowe	957	813	624	561	490
gimnazjalne i poniżej	822	756	573	489	471
razem	3830	3345	2696	2414	2208

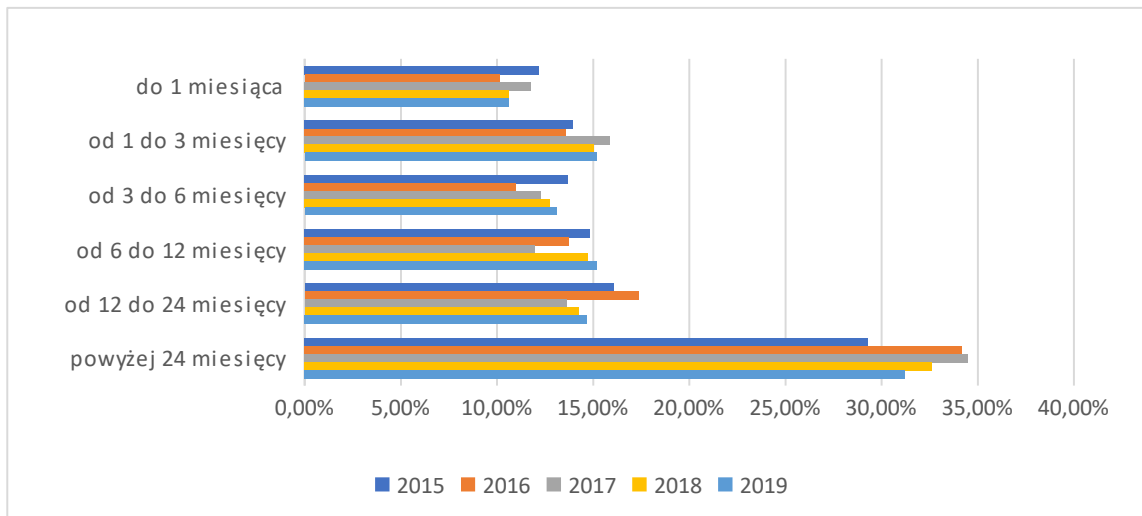
Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Wykres 16: Struktura osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w podziale na wiek (według stanu w końcu roku).

Wiek	2015	2016	2017	2018	2019
18-24	15,93%	13,54%	11,20%	9,90%	11,01%
25-34	30,05%	28,46%	29,60%	29,41%	27,49%
35-44	21,78%	23,23%	25,37%	27,09%	26,63%
45-54	16,19%	16,95%	17,66%	18,93%	19,43%
55-59	10,44%	10,76%	10,16%	9,44%	10,19%
60 lat i	5,61%	7,06%	6,01%	5,22%	5,25%

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Wykres 17: Struktura osób bezrobotnych w podziale na czas pozostawania bez pracy (według stanu w końcu roku).

Czas pozostawania bez pracy	2015	2016	2017	2018	2019
do 1 miesiąca	466	339	317	256	235
od 1 do 3 miesięcy	534	454	428	363	335
od 3 do 6 miesięcy	525	368	331	308	289
od 6 do 12 miesięcy	568	460	323	356	336
od 12 do 24 miesięcy	615	581	367	344	324
powyżej 24 miesięcy	1122	1143	930	787	689
razem	3830	3345	2696	2414	2208

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Tabela nr 24. Struktura osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015-2019 roku (według stanu w końcu roku).

	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	3358	2873	2292	2001	1852
Do 25 roku życia	610	453	302	239	243
Do 30 roku życia	1249	922	683	570	529
Powyżej 50 roku życia	951	887	683	570	531
Długotrwałe bezrobocie	2279	2094	1660	1402	1221
Niepełnosprawni	186	163	133	118	121
Korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	0	0	0	0	0
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	387	361	373	404	412
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0	3	4	7

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Urzędu Pracy w Świdniku.

Aktywizacja zawodowa realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku.

Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku wspiera pracodawców w zatrudnianiu pracowników, tworzeniu nowych miejsc pracy oraz bezrobotnych i poszukujących pracy w podejmowaniu aktywności zawodowej, poprzez realizację usług i instrumentów rynku pracy, m.in. takich jak:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- staże,
- przygotowanie zawodowe dorosłych,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- prace społecznie użyteczne,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- refundacja kosztów wyposażenia/doposażenia stanowisk pracy,
- bony stażowe, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie, bony zatrudnieniowe,
- instrumenty dla bezrobotnych do 30 roku życia,
- dofinansowanie zatrudnienia bezrobotnego powyżej 50 roku życia,
- grant na utworzenie stanowiska pracy w formie telepracy, świadczenie aktywizacyjne, wsparcie osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem lub osobą zależną.

Mając na celu poprawę sytuacji na rynku pracy mieszkańców Powiatu Świdnickiego pozostających bez pracy i poszukujących zatrudnienia oraz przedsiębiorców tworzących miejsca pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku opracowuje Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla powiatu świdnickiego. Program ten określa cele, ustala misje, priorytety i kierunki działania, które m. in. poprzez kształtowanie usług i instrumentów rynku pracy, mają doprowadzić do rozwoju lokalnego rynku pracy oraz wspierać potrzeby mieszkańców powiatu.

Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku realizuje także programy i projekty skierowane do osób objętych działaniami urzędu.

5.4.2. Analiza SWOT obszaru rynku pracy i bezrobocia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - pozytywny wpływ subsydiowanych form zatrudnienia na kształtowanie popytu na pracę, który w znaczący sposób wpływa na ożywienie regionalnego rynku pracy; - wysoka efektywność dotychczasowych działań aktywizacyjnych podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku; - skuteczna realizacja programów rynku pracy; - szerokie spektrum form aktywizacji społecznej i zawodowej realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku; - indywidualizacja pracy doradców klienta z osobami bezrobotnymi; - skuteczne pozyskiwanie środków finansowych przeznaczonych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych; - rozbudowany i elastyczny system szkolnictwa dający możliwość dostosowania profilu nauczania do potrzeb inwestorów; - rosnący poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wzrost świadomości osób dorosłych w zakresie konieczności podnoszenia kwalifikacji; - szerokie możliwości szkolenia zawodowego oferowane przez szkoły zawodowe oraz firmy szkoleniowe, finansowanego z UE lub za pośrednictwem PUP w Świdniku; - możliwość dostosowania umiejętności pracowników do potrzeb i oczekiwań pracodawców, a tym samym skuteczniejszą realizację polityki rekrutacyjnej jaką oferuje Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku; - wzrost liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie podmiotów małych i średnich; - niewielka odległość pomiędzy miejscowościami Powiatu Świdnickiego a Lublinem centrum gospodarczym całego regionu; - zaangażowanie PUP w Świdniku we współpracę z partnerami rynku pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom bezrobocia rejestrowany w powiecie świdnickim; - wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych; - bardzo duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych; - utrudnione szanse na rynku pracy osób powyżej 50 tego roku życia; - niska mobilność przestrzenna i zawodowa bezrobotnych mieszkańców Powiatu Świdnickiego; - ukryte bezrobocie w rolnictwie; - niski poziom wynagrodzeń; - strukturalny i utrwalony charakter bezrobocia;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych; - poprawa kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, szczególnie z grup ryzyka; - wspomaganie zatrudnienia przez PUP w Świdniku; - rozwój regionu oraz przemiany na rynku pracy dzięki wykorzystaniu funduszy strukturalnych; - wzrastający poziom wykształcenia młodych osób; - dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; - wzrost świadomości w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych; - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w powiecie; - dostępność środków Unii Europejskiej; - działania skierowane na dopasowanie kwalifikacji osób bezrobotnych mające na celu zmniejszenie dysproporcji między popytem a podażą na rynku pracy; - bliskość dużego miasta i możliwość podejmowania pracy na jego terenie; - zainteresowanie tworzeniem nowych miejsc pracy przy wsparciu lokalnych instytucji rynku pracy; - aktywizacja osób bezrobotnych i podnoszenie ich kwalifikacji poprzez szkolenia; - możliwość rozwoju gospodarstw agroturystycznych oraz innej działalności pozarolniczej na terenach wiejskich; 	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym; - szara strefa zatrudnienia, ukryte bezrobocie; - niska aktywność zawodowa osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy; - postępująca migracja do innych części Polski i za granicę, szczególnie osób młodych i wykształconych; - coraz trudniejsza aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych ze względu na pozostawanie w rejestrach osób defaworyzowanych na rynku pracy; - brak możliwości identyfikacji osób niechętnych do podjęcia zatrudnienia, zarejestrowanych w PUP w Świdniku m.in. ze względu na ubezpieczenie zdrowotne; - długotrwałe bezrobocie prowadzące do zjawiska ubóstwa, patologii, wykluczenia społecznego oraz marginalizacji; - niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb pracodawców;

5.5. Zdrowie psychiczne i system wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego.

5.5.1. Opis obszaru zdrowia psychicznego i systemu wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego.

Depresja, schizofrenia, psychoza, nerwice oraz zaburzenia wynikające z uzależnień - to tylko niektóre choroby związane z psychiką. Według Światowej Organizacji Zdrowia choroby psychiczne będą wkrótce drugim największym problemem zdrowotnym ludzkości. Na różnego rodzaju zaburzenia psychiczne cierpi obecnie 38 % Europejczyków.

Jak podają statystyki Instytutu Psychiatrii i Neurologii, blisko 8 mln. Polaków boryka się z różnymi zaburzeniami psychicznymi i ta liczba wciąż wzrasta. Ich przyczyną coraz częściej są: nadmierny stres, presja w pracy, stale rosnące wobec nas oczekiwania otoczenia, a także brak czasu na dobre, bezinteresowne relacje z ludźmi, które pozytywnie wpływają na naszą higienę psychiczną. W konsekwencji narażamy się na kryzysy i napięcia psychiczne, które skutkować mogą poważnymi zaburzeniami.

Obszar zdrowia psychicznego jest ważnym elementem zarówno definicji jak i modeli zdrowia. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje zdrowie psychiczne jako dobrostan, w którym jednostka realizuje swoje możliwości, potrafi poradzić sobie z różnorodnymi sytuacjami życiowymi, jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym oraz produktywnie pracować. Zdrowie psychiczne jest fundamentem dobrego samopoczucia i efektywnego funkcjonowania osoby w społeczeństwie. Tak więc, zdrowie psychiczne oznacza dużo więcej niż brak zaburzeń psychicznych.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 685) o ochronie zdrowia psychicznego definiuje osobę z zaburzeniami psychicznymi w art. 3 jako:

- a) chorą psychicznie (wykazującą zaburzenia psychotyczne),
- b) upośledzoną umysłowo,
- c) wykazującą inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z powodu zaburzeń psychicznych na terenie Powiatu Świdnickiego na przestrzeni lat 2015 -2019, przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 25. Liczba osób niepełnosprawnością do 16 roku życia (dzieci) według przyczyny: 01-U, 02-P, 12-C.

Rok	01-U	02-P	12-C
2015	4	5	25
2016	3	6	23
2017	4	7	29
2018	4	7	31
2019	4	8	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Tabela nr 26. Liczba osób z niepełnosprawnością po 16 roku życia (dorośli) według przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P, 12-C.

Rok	01-U		02-P		12-C
2015	25	Lekki 2	93	Lekki 18	1
		Umiarkowany 17		Umiarkowany 64	
		Znaczny 6		Znaczny 11	
2016	32	Lekki 1	108	Lekki 20	1
		Umiarkowany 24		Umiarkowany 76	
		Znaczny 7		Znaczny 12	
2017	44	Lekki 1	103	Lekki 25	3
		Umiarkowany 17		Umiarkowany 72	
		Znaczny 26		Znaczny 6	
2018	38	Lekki 1	123	Lekki 33	4
		Umiarkowany 15		Umiarkowany 81	
		Znaczny 22		Znaczny 9	
2019	120	Lekki 31	142	Lekki 31	2
		Umiarkowany 85		Umiarkowany 85	
		Znaczny 4		Znaczny 26	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku.

Z analizy powyższych danych wynika, iż z roku na rok wzrasta liczba osób niepełnosprawnych z chorobami psychicznymi. W roku 2015 było 93 takich osób, a w 2019 już 142. Ta tendencja jest również obserwowana w grupie niepełnosprawnych dzieci chorych psychicznie. Ale niepokojące jest zjawisko wzrostu liczby dzieci niepełnosprawnych z przyczyny całościowych zaburzeń rozwojowych.

Rok 2015 to 25 dzieci, a rok 2019 to już 34. Ale ta tendencja obserwowana jest również na przestrzeni województwa oraz kraju.

W Powiecie Świdnickim profesjonalną opiekę lekarską psychiatryczną prowadzi NZOZ Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień ul. Leśmiana 4, 21-040 Świdnik.

Osoby, które wymagają wsparcia całodobowego w formie domu pomocy społecznej korzystają z jednego z DPS funkcjonujących w powiecie świdnickim, przeznaczonego dla osób chorujących psychicznie.

Działania jednostek samorządu terytorialnego uzupełniają inicjatywy prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną koło w Świdniku.

Wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających kryzysu psychicznego udziela Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdniku.

Tabela nr 27. Liczba osób objętych wsparciem OIK w latach 2015-2019.

ROK	LICZBA OSÓB objętych wsparciem OIK
2015	167
2016	171
2017	302
2018	296
2019	261

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Świdniku.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej współpracuje z Lubelskim Stowarzyszeniem Ochrony Zdrowia Psychicznego w obszarze wsparcia świadczonego przez Centrum Zdrowia Psychicznego dla osób z podwójną diagnozą „IN CORDE”.

Wsparcie psychologiczne realizowane jest również przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świdniku.

W Powiecie Świdnickim funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Stacja Świdnik II”. Obejmuje wsparciem osoby chorujące psychicznie mieszkające na terenie Powiatu Świdnickiego, które potrzebują wsparcia w formie dziennej.

Tabela nr 28. Liczba uczestników ośrodka wsparcia.

ROK	LICZBA uczestników Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Stacja Świdnik II”
2015	46
2016	40
2017	44
2018	44
2019	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Świdniku.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą również otrzymać pomoc i wsparcie terapeutyczne udzielane w Powiatowym Klubie Samopomocy „TOR”.

Tabela nr 29. Liczba uczestników klubu samopomocy.

ROK	LICZBA uczestników Powiatowego Klubu Samopomocy „TOR“ dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2015	20
2016	20
2017	21
2018	21
2019	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Świdniku.

Działania jednostek samorządu terytorialnego, uzupełniają inicjatywy prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Świdniku oraz Stowarzyszenie Integracji Społecznej w Świdniku.

5.5.1. Analiza SWOT obszaru zdrowie psychiczne i system wczesnej interwencji w stanach kryzysu psychicznego.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - bezpłatny dostęp do pomocy i terapii; - kadra pracownicza działająca na rzecz zdrowia psychicznego systematycznie podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe; - determinacja pracowników i zaangażowanie w pracę; - szeroki zakres oferowanych usług; - dobra współpraca instytucji ze środowiskiem lokalnym; - współpraca pomiędzy instytucjami; - dobra renoma placówek budowana przez kilkanaście lat; 	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba instytucji działających w obszarze zdrowia psychicznego; - niski poziom psychoedukacji społeczności lokalnej na temat zdrowia psychicznego; - mało programów profilaktycznych promujących zdrowie psychiczne; - niski wynagrodzenie kadry instytucji pomocowej; - selekcja osób otrzymujących pomoc psychologiczną z powodu ograniczonych możliwości - brak kadry, niewielka liczba instytucji oferujących pomoc bezpłatną; - brak bezpłatnej pomocy psychologicznej dla par/małżeństw/ rodzin; - mity i stereotypy na temat osób korzystających z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej; - brak działań interdyscyplinarnych między jednostkami pomocowymi: szkoła, służba zdrowia, służby mundurowe, ośrodki pomocy społecznej, instytucje prawne, duchowni, eksperci z różnych dziedzin; - mała dyspozycyjność służb pomocowych ze względu na ograniczenia kadrowe, czasowe, finansowe; - niski budżet (niewystarczające środki na realizację zadań); - niejednolite dla wszystkich służb procedur działania w konkretnych sytuacjach; - brak środowiskowych form opieki psychiatrycznej na terenie powiatu; - brak mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego i możliwych form pomocy psychiatrycznej, terapeutycznej, psychologicznej; - podnosząca się świadomość ludzi na temat możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej, psychiatrycznej; - otwartość i gotowość ludzi na korzystanie z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej; - większy indywidualny dostęp do wiedzy z zakresu zdrowia psychicznego; - społeczne akcje nakierowane na promowanie zdrowia psychicznego i psychoedukację; 	<ul style="list-style-type: none"> - pogarszający się stan zdrowia psychicznego społeczeństwa; - niewystarczający angaż finansowy w finansowanie działań i programów profilaktycznych zdrowia psychicznego; - obniżenie efektów pracy i ryzyko wypalenia zawodowego pracowników służb pomocowych; - odpływ specjalistów do sektora prywatnego (duża rotacja kadry); - współistnienie sytuacji traumatyzujących np. przemoc, wtórna wiktymizacja, itd., kataklizmy naturalne, sytuacyjne; - postawy obojętności społeczeństwa wobec osób cierpiących i krzywdzonych; - brak edukacji społeczeństwa na rzecz prewencji zdrowia psychicznego; - niski poziom szkoleń specjalistycznych osób udzielających pomocy;

5.6. Aktywizacja społeczności lokalnej.

5.6.1. Opis obszaru aktywizacji społeczności lokalnej.

Na terenie Powiatu Świdnickiego działa wiele organizacji pozarządowych.

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na dzień 31 grudnia 2019 roku zarejestrowanych na terenie powiatu było 238 stowarzyszeń, organizacji społecznych i zawodowych oraz fundacji, z czego 28 posiada status organizacji pożytku publicznego. Dla porównania na terenie województwa lubelskiego było zarejestrowanych 8.290 takich organizacji.

W podziale na poszczególne gminy powiatu ilość organizacji pozarządowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 30. Ilość organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach.

lp.	GMINA	ILOŚĆ ORGANIZACJI	w tym ze statusem pożytku
1	Mełgiew	32	0
2	Piaski	45	23
3	Rybczewice	19	0
4	Świdnik	124	5
5	Trawniki	18	0
6	RAZEM	238	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego.

W Ewidencji Stowarzyszeń Zwykłych prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Świdniku wpisanych jest 10 stowarzyszeń. Są to:

- Stowarzyszenie Duda Senior w Gardzienicach Pierwszych;
- Stowarzyszenie Marsz Szlakiem Józefa Franczaka ps. „Laluś” w Świdniku;
- Stowarzyszenie Ubulili w Świdniku;
- Stowarzyszenie Centrum Wsparcia Międzypokoleniowego POMOST w Świdniku;
- Stowarzyszenie OJCOWIZNA Na Recz Poprawy Warunków Życia i Ochrony Zdrowia Mieszkańców Gminy Trawniki w Biskupicach;
- Stowarzyszenie ZAJAWKA w Świdniku;
- Stowarzyszenie Klub Seniorów Lotnictwa w Świdniku;
- Stowarzyszenie Sportowe Masters Świdnik w Świdniku;
- Stowarzyszenie MISJA NADZIEJA;
- Stowarzyszenie Światowy Związek Polaków.

Według danych pozyskanych z gmin na terenie powiatu aktywnie działa 86 organizacji, które prowadzą współpracę z poszczególnymi gminami.

Tabela nr 31. Ilość aktywnie działających organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach.

Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu	86
Gmina Miejska Świdnik	29
Gmina Piaski	26
Gmina Mełgiew	15
Gmina Rybczewice	2 (pobrane ze strony internetowej, brak odpowiedzi z gminy)
Gmina Trawniki	14
w tym:	
a) łączna liczba ochotniczych straży pożarnych	36
Gmina Miejska Świdnik	0
Gmina Piaski	13
Gmina Mełgiew	7
Gmina Rybczewice	9
Gmina Trawniki	7
b) łączna liczba koła gospodyń wiejskich	21
Gmina Miejska Świdnik	0
Gmina Piaski	10
Gmina Mełgiew	6
Gmina Rybczewice	2
Gmina Trawniki	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z gmin.

Współpraca ta odbywa się głównie w następujących obszarach: pomoc społeczna, sport, profilaktyka i ochrona zdrowia, wypoczynek dla dzieci w formie kolonii i obozów, organizacja imprez kulturalnych, organizacja imprez kulturalnych integrujących osoby z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną, promocja osiągnięć artystycznych lokalnych twórców, zespołów i chórów w kraju i za granicą, prowadzenie zajęć pozaszkolnych, aktywizacja seniorów poprzez uczestnictwo w różnych formach działalności kulturalno-edukacyjne, organizacja i udział w wydarzeniach patriotycznych pielęgnujących tradycje narodowe.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność ochotniczych straży pożarnych oraz kół gospodyń wiejskich.

Ochotnicze straże pożarne skupiają się na działaniach na rzecz środowiska lokalnego, wśród których możemy wyróżnić:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- działania na rzecz ochrony środowiska,
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnej,
- upowszechnianie wśród członków kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej,
- działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Liczba Ochotniczych Straży Pożarnych w gminach powiatu:

- Gmina Mełgiew – 7 jednostek (Minkowice, Trzeszkowice, Dominów, Janowice, Krzesimów, Mełgiew, Krępiec);
- Gmina Piaski – 13 jednostek (Bystrzejowice Drugie, Piaski, Brzezice, Gielczew, Bystrzejowice Trzecie, Kozice Górne, Majdan Kawęczyński, Majdan Kozic Górnych, Majdanek Kozicki, Siedliszczki, Wierzchowska Drugie, Gardzienice Drugie, Janówek);
- Gmina Rybczewice – 9 jednostek (Rybczewice, Częstoborowice, Bazar, Izdebno, Pilaszkowice Drugie, Podizdebno, Stryjno, Wygnanowice, Felin);
- Gmina Trawniki – 7 jednostek (Trawniki, Oleśniki, Biskupice, Dorohuczka, Pełczyn, Siostrzytów, Struża).

Ochotnicze Straże Pożarne należą do najstarszych organizacji społecznych w Polsce.

Pierwsze jednostki straży rozpoczęły swoją działalność już w XVIII wieku, a ich spontanicznym celem było i jest niesienie pomocy w przypadkach kryzysowych, najczęściej zagrożenia pożarem. Z czasem ich działalność ewaluowała i zaczęła obejmować także inne zagrożenia, a wyznacznikiem tych zmian stał się przede wszystkim postęp cywilizacyjny. Aktualnie ochotnicze straże pożarne zajmują się typową działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Na wsiach i w małych miasteczkach, to często największy społeczny kapitał. Działalność OSP koncentruje się głównie na terenach wiejskich i ma lokalny wymiar.

Przyjęta w listopadzie 2018 roku ustawa o kołach gospodyń wiejskich wyzwoliła ogromny potencjał społeczny. Mieszkancki terenów wiejskich formalizują swoją działalność rejestrując się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Dzieje się to zarówno poprzez zakładanie nowych kół, jak i zmianę formy prawnej działalności z kołka rolniczego lub stowarzyszenia na tę określoną nową ustawą. Na koniec 2019 roku w oddziałach ARiMR zarejestrowało się ponad 7 tys. kół. Nie bez znaczenia jest też możliwość pozyskania z chwilą rejestracji wsparcia finansowego w wysokości od 3 do 5 tys. zł.

Liczba koła gospodyń wiejskich w gminach powiatu:

- Gmina Mełgiew - 6: KGW Krępiec, KGW Józefów, KGW Jacków, KGW Lubieniec, KGW Janówek, KGW Janowice;
- Gmina Piaski - 10: KGW Majdan Kozice Górnych, KGW Majdan Kawęczyński, KGW Brzezice, KGW Piaski Wielkie, KGW Bystrzejowice Trzecie, KGW Siedliszczki, KGW Gardzienice Drugie, KGW Piaski, KGW Kęblów, KGW Kozice Górne;
- Gmina Rybczewice - 2: KGW Pilaszkowice Pierwsze, KGW Pilaszkowice Drugie;
- Gmina Trawniki - 3: KGW Ewopole, KGW Pełczyn, KGW Siostrzytów.

Bieżąca aktywność kół polega przede wszystkim na realizacji szeregu z pozoru drobnych inicjatyw na rzecz danej miejscowości, które w większej skali przekładają się na integrację międzypokoleniową i budowanie zaangażowanej społeczności lokalnej. Dlatego bardzo ważne jest, aby promować dobre praktyki i współpracę samorządów z tymi wyjątkowymi organizacjami pozarządowymi, jakimi są koła.

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Pełnią w nim najróżniejsze funkcje: społeczne, polityczne, a także ekonomiczne. Organizacje pozarządowe są przejawem społecznej aktywności, zazwyczaj stanowią wyraz oddolnych inicjatyw obywateli. Zwracają uwagę na problemy społeczne, wykonują niezastąpioną pracę wspierając osoby marginalizowane i w trudnych sytuacjach życiowych.

5.6.1. Analiza SWOT obszaru aktywizacji społeczności lokalnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wzrastające możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, - wysoki poziom wykształcenia lokalnej społeczności, - szeroki zakres działań i duża różnorodność organizacji, - bogactwo regionalne, trwałość tradycji i więzi społecznych, - duża liczba organizacji (powyżej średniej krajowej). 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnianie się działalności od środków zewnętrznych i opieranie działalności na funduszach europejskich, - nierównomierne rozłożenie organizacji w poszczególnych gminach (np. mała ilość kół gospodyń wiejskich w niektórych gminach), - postępująca indywidualizacja i zmniejszająca się wrażliwość na potrzeby innych, - słabe dofinansowanie organizacji pozarządowych i niewielkie wsparcie merytoryczne ze strony powiatu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba, konieczność wykształcenia i wypromowania atrakcyjnej „marki lokalnej”(powiatowej, gminnej), - wzrost świadomości samorządów lokalnych w zakresie stosowania form aktywizacji (wsparcia) organizacji lokalnych, - sprawnie działający samorząd, - powiatowe programy wsparcia organizacji społecznych, - wykorzystanie możliwości związanych z rozpowszechnieniem technologii IT. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie kontaktów społecznych, zmiana nawyków życiowych (np. duża ilość czasu spędzana przed telewizorem, komputerem lub ostatnio z powodu pandemii), - szerzenie się postaw aspołecznych, indywidualistycznych, nihilistycznych (szczególnie wśród młodzieży), - słaba infrastruktura telekomunikacyjna, - migracja zarobkowa, - negatywne wzorce zachowań społecznych, kryzys autorytetów, - brak zaufania do instytucji państwowych

6. Projektowane cele, kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Powiatu Świdnickiego, w obrębie wyznaczonych obszarów.

OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ.

CEL GŁÓWNY: Wzmocnienie systemu pomocy społecznej funkcjonującego w powiecie.

Cele operacyjne	Kierunek działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze społecznością lokalną.	1. Podnoszenie standardu usług w placówkach zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;	- liczba oraz rodzaj działań mających na celu podniesienie standardu usług w placówkach zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem; - liczba osób objętych wsparciem w placówkach zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;	Starostwo Powiatowe, POW, organizacje pozarządowe,
	2. Tworzenie placówek zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;	- liczba nowo utworzonych placówek zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem; - liczba osób objętych wsparciem w nowo utworzonych placówkach zapewniających opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;	Starostwo Powiatowe, POW, organizacje pozarządowe,
	3. Realizacja projektów i programów społecznych finansowanych ze środków europejskich skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	- liczba realizowanych projektów i programów społecznych finansowanych ze środków europejskich skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; - liczba osób uczestniczących w realizowanych projektach i programach społecznych finansowanych ze środków europejskich skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	Starostwo Powiatowe, PCPR, organizacje pozarządowe, PUP. POW, DPS. OIK
2. Wspieranie działań na rzecz poprawy funkcjonowania domów pomocy społecznej.	1. Podnoszenie standardów usług w domach pomocy społecznej z uwzględnieniem poprawy infrastruktury technicznej;	- liczba działań przeprowadzonych w celu poprawy infrastruktury technicznej domów pomocy społecznej; - kwota nakładów finansowych poniesionych na poprawę techniczną infrastruktury; domów pomocy społecznej;	Starostwo Powiatowe, DPS,

	2. Poszerzanie oferty usług z zakresu opieki całodobowej świadczonej przez domy pomocy społecznej;	- liczba i rodzaj działań mających na celu poszerzenie oferty usług z zakresu opieki całodobowej świadczonej przez domy pomocy społecznej;	Starostwo Powiatowe, DPS,
3. Zapobieganie i ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.	1. Organizowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i skuteczności działań kadry uprawnionej i zobowiązanej do przeciwdziałania przemocy rodzinie;	- liczba przeprowadzonych szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i skuteczności działań kadry uprawnionej i zobowiązanej do przeciwdziałania przemocy rodzinie; - liczba osób uczestniczących w szkoleniach w celu podnoszenia kompetencji i skuteczności działań kadry uprawnionej i zobowiązanej do przeciwdziałania przemocy rodzinie;	Starostwo Powiatowe, POW, organizacje pozarządowe,
	2. Realizacja akcji profilaktycznych w szkołach, uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy;	- liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych w szkołach, uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy; - liczba osób uczestniczących w akcjach profilaktycznych w szkołach, uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy;	Starostwo Powiatowe, POW, organizacje pozarządowe,
	3. Rozwój specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej;	- liczba punktów i placówek udzielających specjalistycznego poradnictwa; - liczba punktów i placówek prowadzących terapię rodzinną; - liczba udzielonych porad; - liczba osób korzystających z terapii;	Starostwo Powiatowe, POW, organizacje pozarządowe,
4. Systematyczne podnoszenie i doskonalenie jakości usług świadczonych przez pracowników pomocy społecznej.	1. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji pracowników pomocy i integracji społecznej;	- liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników pomocy społecznej; - liczba osób uczestniczących w szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracowników pomocy społecznej;	Starostwo Powiatowe, PCPR, organizacje pozarządowe, PUP, POW, DPS, OIK,

OBSZAR WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

CEL GŁÓWNY: Wsparcie i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Świdnickiego.

Cele operacyjne	Kierunek działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.	1. Najpełniejsze wykorzystanie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami;	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz kwota dofinansowania; - liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych oraz kwota dofinansowania; - liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym oraz kwota dofinansowania; 	PCPR,
	2. Objęcie osób z niepełnosprawnościami instrumentami i usługami na rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej - kwota udzielonego dofinansowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej; - liczba utworzonych stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami; - kwota udzielonego dofinansowania do utworzenia stanowiska pracy; 	PUP,
	3. Zwiększenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej;	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób z niepełnosprawnościami biorących udział w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej; - kwota środków finansowych udzielonego dofinansowania; 	PCPR, organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe, Gminy,

	4. Realizacja programów z zakresu integracji i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnościami;	- liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia w ramach realizowanych programów; - kwota środków finansowych przeznaczonych na realizację programów dla osób z niepełnosprawnościami,	PCPR, PUP, Starostwo Powiatowe,
2. Ochrona i przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.	1. Rozpowszechnianie informacji z zakresu praw i uprawnień osób z niepełnosprawnościami;	- liczba wydanych legitymacji dla osób z niepełnosprawnościami; - liczba wydanych kart parkingowych;	PZOON,
3. Współpraca instytucjonalna – systemowa współpraca instytucji i organizacji na rzecz osób z niepełnosprawnościami.	1. Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym na rzecz osób z niepełnosprawnościami;	- liczba osób biorących udział w WTZ; - kwota środków finansowych udzielonego wsparcia organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu;	PCPR, organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe,

OBSZAR WSPARCIA RODZIN I ORGANIZACJI SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.

CEL GŁÓWNY: Zbudowanie w pełni zabezpieczającego potrzeby Powiatu Świdnickiego i wysokojakościowego systemu pieczy zastępczej.

Cele operacyjne	Kierunek działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Wzmocnienie podstaw organizacyjnych systemu pieczy zastępczej	1. Wspieranie, wzmacnianie i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych;	- liczba szkoleń i osób biorących udział w szkoleniach, skierowanych do rodzinnej pieczy zastępczej; - liczba spotkań grupy wsparcia;	ORPZ,
	2. Wzmacnianie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej - pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka i promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej;	- liczba dzieci w rodzinach zastępczych (umieszczonych i przebywających); - liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka; - liczba kampanii promujących rodzinne formy pieczy zastępczej; - liczba wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;	ORPZ, PCPR,

	3. Zapewnienie warunków sprawowania pieczy zastępczej;	- liczba miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej; - liczba dzieci umieszczonych w rodzinach adopcyjnych; - liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej;	ORPZ,
	4. Realizacja programów usamodzielnienia;	- liczba wychowanków usamodzielnianych z rodzinnej pieczy zastępczej; - liczba wychowanków usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych;	ORPZ, PCPR, PONDİR,
	5. Udzielanie pomocy usamodzielniającym się wychowankom zgodnie z obowiązującymi przepisami;	- liczba usamodzielniających się wychowanków otrzymujących pomoc na kontynuowanie nauki; - liczba usamodzielniających się wychowanków, którym wypłacono pomoc na usamodzielnienie; - liczba usamodzielniających się wychowanków, którym wypłacono pomoc na zagospodarowanie;	PCPR,
	6. Podnoszenie kwalifikacji, umiejętności i rozwój działalności kadry systemu pieczy zastępczej;	- liczba osób biorących udział w szkoleniach i formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych; - liczba spotkań superwizji i liczba osób biorących w nich udział;	ORPZ, PCPR, PONDİR,
2. Profesjonalizacja rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	1. Opieka psychologiczno-pedagogiczna oraz wszechstronne wsparcie dla rodzin zastępczych;	- liczba osób korzystających ze wsparcia;	ORPZ,
	2. Realizacja specjalistycznych szkoleń podnoszących kompetencje rodzin zastępczych;	- liczba specjalistycznych szkoleń; - liczba osób biorących udział w szkoleniach	ORPZ,
	3. Terapia dla dzieci i dorosłych;	- liczba dzieci biorących udział w terapii; - liczba osób dorosłych biorących udział w terapii;	ORPZ,
	4. Pozyskiwanie wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz placówkę opiekuńczo-wychowawczą;	- liczba wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze; - liczba wolontariuszy wspierających rodzinny dom dziecka;	ORPZ, PONDİR,

		- liczba wolontariuszy wspierających placówkę opiekuńczo-wychowawczą;	
	5. Umożliwienie uczestnictwa wychowankom w projektach i programach aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowywanych ze środków UE;	- liczba wychowanków biorących udział w projektach i programach aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowywanych ze środków UE;	PCPR,
	6. Pozyskanie i organizacja mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej opuszczających instytucję lub rodzinę;	- liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla usamodzielniających się wychowanków;	Starostwo Powiatowe, ORPZ, PONDİR, PCPR,
3. Upowszechnienie pozytywnych postaw i promowanie rodzicielstwa zastępczego	1. Budowanie pozytywnego wizerunku rodzin zastępczych (ulotki, broszury informacyjne, konferencje, informacja w mediach);	- liczba akcji promujących rodzicielstwo zastępcze;	ORPZ,
	2. Organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego;	- liczba zorganizowanych uroczystości związanych z obchodami Dnia Rodzicielstwa Zastępczego;	ORPZ,
	3. Organizacja zabawy karnawałowej dla dzieci z rodzin zastępczych;	- liczba zabaw karnawałowych dla dzieci z rodzin zastępczych;	ORPZ,
	4. Organizowanie lokalnych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze oraz działalność Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej;	- liczba akcji promujących rodzicielstwo zastępcze oraz działalność ORPZ;	ORPZ, PCPR,

OBSZAR RYNKU PRACY I BEZROBOCIA.CEL GŁÓWNY: **Promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa.**

Cele operacyjne	Kierunek działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Aktywizacja osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Świdniku	1. Indywidualna diagnoza sytuacji i potrzeb osób zarejestrowanych; 2. Skuteczne pośrednictwo pracy; 3. Poradnictwo zawodowe dostosowane do potrzeb klientów;	- liczba osób bezrobotnych objętych aktywizacją;	PUP,

	<p>4. Rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców powiatu świdnickiego;</p> <p>5. Wsparcie w nabywaniu nowego doświadczenia zawodowego;</p> <p>6. Rozwój współpracy z pracodawcami;</p> <p>7. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy;</p>		
2. Promocja lokalnej przedsiębiorczości	<p>1. Upowszechnianie postaw przedsiębiorczych;</p> <p>2. Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej;</p>	- stosunek liczby osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej do liczby osób objętych aktywizacją (w %);	PUP,
3. Wspieranie działań w obszarze edukacji	1. Promowanie idei kształcenia ustawicznego i zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych;	- stosunek liczby osób, które uczestniczyły w szkoleniach oraz którym sfinansowano koszty studiów podyplomowych do liczby osób objętych aktywizacją (w %);	PUP,

OBSZAR ZDROWIA PSYCHICZNEGO I SYSTEMU WCZESNEJ INTERWENCJI W STANACH KRYZYSU PSYCHICZNEGO.

CEL GŁÓWNY: Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu świdnickiego doświadczających kryzysu psychicznego.

Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Wzrost poziomu wiedzy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych	<p>1. Opracowywanie, publikowanie i upowszechnianie informacji o kryzysach i chorobach psychicznych;</p> <p>2. Organizacja kampanii informacyjnych i promujących włączenie społeczne osób chorujących i doświadczających kryzysów psychicznych, przeciwdziałających stereotypom;</p>	<p>- liczba publikacji, opracowań, broszur informacyjnych dotyczących kryzysów i zaburzeń psychicznych;</p> <p>- liczba kampanii informacyjnych i promujących włączenie społeczne osób chorujących i doświadczających kryzysów psychicznych oraz przeciwdziałających stereotypom;</p>	OIK, POW, KS Tor,

2. Poprawa dostępności usług przeciwdziałających hospitalizacji i wspierających niezależne życie.	<p>1. Zwiększanie dostępności do usług asystentów osobistych osób z niepełnosprawnościami oraz usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych;</p> <p>2. Rozwój poradnictwa specjalistycznego, usług interwencji kryzysowej, dostępności do lekarza psychiatry, centrów zdrowia psychicznego;</p> <p>3. Zwiększenie dostępności do dziennych form wsparcia środowiskowego (ośrodka wsparcia, klubu samopomocy, ośrodka interwencji kryzysowej, warsztatów terapii zajęciowej, inicjatyw organizacji pozarządowych);</p>	<p>- liczba porad specjalistycznych (psychologicznych, prawnych, psychiatrycznych);</p> <p>- liczba miejsc w dziennych formach wsparcia środowiskowego- POW „Stacja Świdnik”, KS „Tor”, WTZ;</p> <p>- liczba mieszkań chronionych;</p>	<p>OIK, POW, KS Tor, organizacje pozarządowe,</p>
3. Profesjonalizacja usług wsparcia osób chorujących psychicznie i doświadczających kryzysów psychicznych.	<p>1. Podnoszenie kwalifikacji kadry świadczącej usługi w dziennych formach wsparcia środowiskowego;</p> <p>2. Budowanie platformy współpracy między jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze zdrowia psychicznego;</p>	<p>- liczba szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje kadry świadczącej usługi w dziennych formach wsparcia środowiskowego;</p> <p>- liczba spotkań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze zdrowia psychicznego;</p>	<p>OIK, POW, KS Tor,</p>

OBSZAR AKTYWIZACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

CEL GŁÓWNY: Stwarzanie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej.

Cele operacyjne	Kierunek działań	Wskaźniki realizacji działań	Podmiot realizujący
1. Poprawa aktywności i jakości działalności organizacji pozarządowych.	<p>1. Wspieranie tworzenia wysokiej jakości oferty wydarzeń kulturalnych sportowych edukacyjnych pielęgnujących tradycje lokalne i narodowe;</p> <p>2. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych;</p>	<p>- liczba wydarzeń kulturalnych sportowych edukacyjnych pielęgnujących tradycje lokalne i narodowe;</p> <p>- liczba uczestników wydarzeń kulturalnych sportowych edukacyjnych pielęgnujących tradycje lokalne i narodowe;</p> <p>- liczba dofinansowań udzielonych organizacjom pozarządowym;</p>	<p>Powiat, Gminy, organizacje pozarządowe,</p> <p>Powiat, Gminy</p>

2. Dążenie do wykorzystania potencjału społeczności lokalnej.	1. Działania wspierające tworzenie nowych organizacji;	- liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS; - liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w Ewidencji Stowarzyszeń Zwykłych; - liczba ochotniczych straży pożarnych; - liczba kół gospodyń wiejskich;	Powiat, Gminy,
--	--	---	----------------

7. Realizacja Strategii oraz źródła finansowania działań strategicznych.

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świdnickim na lata 2021-2030” będą realizowane w sposób ciągły, w celu osiągnięcia zdefiniowanych celów strategicznych i operacyjnych. Podejmowane w tym kierunku działania, odbywać się będą w ramach współpracy z samorządami gminnymi i samorządem wojewódzkim, organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.

Charakter Strategii integrującej działania istotne z punktu widzenia zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej regionu powoduje, że realizacja założonych przedsięwzięć, nie może być finansowana wyłącznie z jednego źródła.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- budżet Powiatu Świdnickiego oraz jednostek organizacyjnych powiatu,
- budżet państwa,
- budżety samorządów gminnych,
- środki funduszy europejskich,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- środki Funduszu Pracy,
- środki w ramach programów i grantów,

Sprecyzowanie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długofalowość realizacji dokumentu (10 letni okres obowiązywania), długookresowe źródła finansowania oraz różnorodność jednostek i organizacji realizujących zadania strategiczne. Ponadto zakłada się, że cele i działania wskazane w Strategii mają wyznaczać kierunki finansowania polityki społecznej powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu w kolejnych latach. Ze względu na ograniczoność środków dostępnych na finansowanie polityki społecznej, kluczowe znaczenie ma podejmowanie starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych przez podmioty odpowiedzialne za realizację zadań strategicznych.

8. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy warunek jej należytego wdrożenia.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów. Ewaluacja natomiast ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy i w jakim stopniu pozwoliły one na realizację celów Strategii. Ewaluacja zakłada doskonalenie działań podejmowanych w ramach Strategii, informację o efektach wdrażania Strategii oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jej realizacją, wzrost jakości Strategii, a także pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone poprzez wykorzystanie wskaźników określonych dla poszczególnych celów operacyjnych. Bazą umożliwiającą przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji będą stanowiły informacje zawarte w sprawozdaniach oraz informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, biorących udział w realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wynikających z niej poszczególnych programów będzie przedmiotem okresowego monitorowania i oceny w roku 2026. Z uwagi na to, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego jest dokumentem długookresowym, może zaistnieć konieczność jej modyfikacji w aspekcie zaplanowanych do realizacji celów oraz innych elementów, w tym np. ram finansowych, w kolejnych latach obowiązywania.

Monitorowanie i ewaluacja końcowa, przeprowadzona zostanie w 2030 roku i będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

Wyniki oceny posłużą do nowelizacji i opracowania dokumentu na kolejne lata.

Realizacja Strategii będzie wiązała się z wdrażaniem następujących programów sektorowych:

- Samorządowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim;
- Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy w Powiecie Świdnickim;
- Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Świdnickim;
- Programu Korekcyjno - Edukacyjnego dla Sprawców Przemocy w Powiecie Świdnickim;

Wykaz rysunków, tabel i wykresów.

Rysunek nr 1: Mapa Powiatu Świdnickiego.

Tabela nr 1. Powiat Świdnicki – podstawowe informacje (stan na 31.12.2019 r.).

Tabela nr 2. Liczba ludności, ukazująca tendencje w latach 2015-2019.

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Tabela nr 4. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2015 - 2019.

Tabela nr 5. Formy pomocy najczęściej udzielane w latach 2015 - 2019.

Tabela nr 6. Podstawowe problemy w zakresie pomocy społecznej wysypujące na terenie danej gminy.

Tabela nr 7. Liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) wg wieku.

Tabela nr 8. Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) wg wieku.

Tabela nr 9. Liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z powodu przyczyn.

Tabela nr 10. Liczba wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) z powodu przyczyn.

Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) ze względu na płeć.

Tabela nr 12. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci) ze względu na płeć.

Tabela nr 13. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dorośli) z podziałem na stopnie niepełnosprawności.

Tabela nr 14. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dzieci).

Tabela nr 15. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wg celu.

Tabela nr 16. Liczba osób niepełnoprawnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (dorośli) wg gmin.

Tabela nr 17. Liczba osób niepełnoprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności (dzieci) wg gmin.

Tabela nr 18. Limit środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej.

Tabela nr 19. Liczba złożonych wniosków rozpatrzonych o dofinansowanie do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Tabela nr 20. Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w 2019 r.

Tabela nr 21. Skala przestępczości wśród dzieci do 18 roku życia w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019.

Tabela nr 22. Napływ i odpływ osób bezrobotnych (według stanu w końcu miesiąca).

Tabela nr 23. Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gmin Powiatu Świdnickiego z podziałem na płeć (według stanu w końcu roku).

Tabela nr 24. Struktura osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2015-2019 roku (według stanu w końcu roku).

Tabela nr 25. Liczba osób z niepełnosprawnością do 16 roku życia (dzieci) według przyczyny: 01-U, 02-P, 12-C.

Tabela nr 26. Liczba osób z niepełnosprawnością po 16 roku życia (dorośli) według przyczyny niepełnosprawności: 01-U, 02-P, 12-C.

Tabela nr 27. Liczba osób objętych wsparciem OIK w latach 2015-2019.

Tabela nr 28. Liczba uczestników ośrodka wsparcia.

Tabela nr 29. Liczba uczestników klubu samopomocy.

Tabela nr 30. Ilość organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach.

Tabela nr 31. Ilość aktywnie działających organizacji pozarządowych w poszczególnych gminach.

Wykres nr 1: Ilość osób korzystających w danym roku z domu pomocy społecznej (narastająco) na terenie Powiatu Świdnickiego.

Wykres nr 2: Stan na koniec danego roku (tj. 31 grudzień) osób faktycznie przebywających w domu pomocy społecznej na terenie Powiatu Świdnickiego.

Wykres nr 3: Ogólna liczba rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających na terenie Powiatu Świdnickiego w latach 2015-2019.

Wykres nr 4: Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2015 – 2019.

Wykres nr 5: Liczba rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Wykres nr 6: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Świdnickiego przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w latach 2015 – 2019.

Wykres nr 7: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Świdnickiego przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w podziale na wiek w 2019 roku.

Wykres nr 8: Wychowankowie pochodzący z Powiatu Świdnickiego przebywający w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2019.

Wykres nr 9: Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu Powiatu Świdnickiego wg wieku w latach 2015-2019.

Wykres nr 10: Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Wykres nr 11: Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych gminach w latach 2015-2019 w Powiecie Świdnickim.

Wykres nr 12: Stopa bezrobocia w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019 (według stanu w końcu miesiąca).

Wykres nr 13: Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w latach 2015 – 2019.

Wykres 14: Liczba osób bezrobotnych w podziale na gminy w Powiecie Świdnickim w latach 2015-2019 (według stanu w końcu roku).

Wykres 15: Struktura osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w podziale na wykształcenie (według stanu w końcu roku).

Wykres 16: Struktura osób bezrobotnych w Powiecie Świdnickim w podziale na wiek (według stanu w końcu roku).

Wykres 17: Struktura osób bezrobotnych w podziale na czas pozostawania bez pracy (według stanu w końcu roku).